

ELŐFIZETÉS.

HELYZEN:

Egy évre 20 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 22 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Szerda, január 24.

Rojtos nadrág
és kopott kabát.

Tekintetes Rojtos Nadrág és Nagyságos Kopott Kabát, rólatok ma sok szót eresztett a magyar képviselőház fülledt levegőjébe az ellenzéki kortespolitika egyik nehézsúlyu birkozó bajnoka. A vasutasokról beszélt, de amiket rólok elmondott, az utolsó betűig alkalmazható az egész magyar közhivatalnoki karra, a rojtos nadrágok és kopott kabátok szegény, szánandó hadseregére.

Béke időben sem volt irigylésre méltó sorsa a magyar állam tisztviselői táborának, háboruban pedig egyenesen elképesztő az: hogyan él az intelligens középosztály eme, számra legjelentékenyebb része. Régi vice, de mindig véresen komoly valóság marad, hogy a közhivatalnokok legnagyobb csoportjának elseje a legrosszabb napja. Nem tudja mit csináljon a nagy családdal és a kis fizetéssel. Kinek fizessen előbb? A fűszeresnek, a szabónak, a suszternek, vagy a szabónőnek? Ezelőtt még válogathattak közöttük, mert valamenynyien hiteleztek a tekintetes állami hivatalnok urnak, akinek „nyugdijas, biztos állása van”; de ma már nincs kredit és a tisztviselő gondjait egyszerűsítették: akár egy összegben odaadhatja havi fizetését a szabónak egy öltönyért, vagy a suszternek két pár cipőért. De miből él akkor? A választás nagyon egyszerű: vagy nem enni, vagy rojtos nadrágban és rongyos ruhában járni. Mert ma már a szövetfoltot se képes megfizetni, olyan drága.

Oh, ti beesett arcu, gondoktól bárázdás arcu, saroknélküli cipőben járó „biztos állású” hivatalnok urak, nem is sejtitek, milyen hősei vagytok ti a világháborúnak. Aktáktól poros levegőjű szobákban — a gond eme lövészárkaiban — mennyit kell szenvednetek s milyen nagy kísértéseket kell legyőznetek, hogy a korgó gyomor keserű szava, metisztói buzdításai a bűnre ne esábitsanak. Az állam, a polgárság legnagyobb értékei rátok vannak bízva és benneteket nem tántorít meg az a tudat, hogy nektek, fiaitoknak, talán leányaitoknak napi tíz órai munka után gyakran még jólakni se lehet. Méltók vagytok a front magyar hőseihez és méltók minden dicsőre. Ebben a bus helyzetben csak egy dolog készítheti mosolyra a nyomorgó hivatalnokot; az, hogy a jóleiben pompázó földbirtokosok, a gró-

fok sirnak — helyettük. A kopott kabátosok tömegében van annyi erő, hogy tud segíteni önmagán, ha már elviselhetlen a helyzete. De ehhez nem kéri a Mezőssyék támogatását, mert a Mezőssyék a t. Rojtos Nadrág urban nem a nyomorgó embert látják, hanem — a szavazót. (=)

Bolgár csapatok Tulcánál
átkeltek a Dunán.

Berlin, január 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Armentiérestől északkeletre bajor ezredek felderítő osztagai behatoltak az ellenséges árkokba és néhány fogolylyal és gépfegyverrel tértek vissza. Frommelestől északnyugatra visszavertünk állásaink ellen előnvomuló angol csapatokat. Egyébként csak időnként tisztuló párás idő akadályozta a tűzérési és repülő tevékenységet.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

A Duna mentén és Lucktól északnyugatra a tűzérési tűz átmenetileg fokozódott. Dünaburgtól nyugatra árokvédeink elűzték egy orosz portyázó osztagot, amely pitymallatkor első vonalunkba behatolt.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős Kárpátokban és Moldova felé ereszkedő határhegység néhány helyén tiszta, fagyos időben élénk tűzérési harcok fejlődtek. Német és osztrák-magyar csapatok előtéri ütközetek alkalmával Slavic és Putnavölgy között az ellenségnek száz emberét elfogták és a Casinu völgytől délre visszaverték erősebb ellenséges előretöréseket.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

A Putna alsó folyásánál előtéri ütközetek reánk nézve eredménnyel végződtek. Dobrudzsában bolgár csapatok Tulcánál átkeltek a Duna déli torkolati ágán és az északi partot orosz támadásokkal szemben megtartották.

Macedóniai hadszíntér:

Nincs különös esemény. Lunden-derff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Görz közelében elfoglaltunk
állásokat.

Budapest, január 23. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Bolgár csapatok Tulcánál elérték a Szent György Duna ág északi partját. A Putna alsó folyásánál visszavertünk orosz előretöréseket. Casinu völgytől délre ellenséges osztagok szintén hasztalanul tapogatóztak állásaink ellen előre. Kövess tábornok hadseregénél helyenként élénkebb az ágyuharc. Tovább északra a osász. és kir. csapatoknál nincs jelenteni való.

Olasz haretér:

Görz közelében portyázó különítményeink elfoglaltak egy ellenséges árkot. Foglyokul 3 tisztet és 184 főnyi legénységet szállítottak be és 3 gépfegyvert zsákmányoltak. Egyébként a helyzet változatlan.

Délkeleti haretér:

Nincs ujság. — Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett
telefonjelentés.

Szabadkőművesek

békekongresszusa.

Bécs. Olasz lapokban megjelent magányásjelentés alapján most ismeretessé vált a Regina-Margerita parancsnokának neve, aki Otzo-Gradina sorhajókapitány volt.

Zürich. A Svájci Telegraphen Information jelenti: Olasz lapok részletes jelentést közölnek a legutóbbi párisi szabadkőműves kongresszusról. Ennek tárgyalásai szoros kapcsolatban voltak a béke kérdésével. Beszédet tartottak Pichon, volt francia külügyminiszter és olasz részről Ferrari. Képviselve voltak a kongresszuson a belga, szerb, portugál, román páholyok is. A legközelebbi szabadkőműves kongresszust ismét Párisba hívták össze, júniusra, ezen az angol páholyok is meg fognak jelenni. Hiszik, hogy akkorára már tisztázódva lesz az európai helyzet.

Bern. Londonból jelentik, hogy az angol nagy lapok, a Times, Daily Telegraph, Morning Post és a Daily Graphic egy hirt közölnek lapjukban, melyben azt közlik olvasóikkal, hogy tekintettel a papirhiányra az ujságok kolportázsa megszorítást szenvedett és

a hír azt a tanácsot adja a közönségnek, hogy fizessenek elő a lapokra.

Berlin. Genfből jelentik: A belga kormány hivatalosan közli, hogy Anglia Belgiumnak megígérte, hogy a béketárgyalásoknál biztosítani fogja az összes belga gyarmatok bir-
toklását.

Bern. Stockholmból jelentik: Rasputin gyilkosa Juszipov herceg, valamint Dimitrij Pavlovics nagyherceg a cárt utasítására elhagyták Pétervárt és Krimbe utaztak.

hogy milyen nagyok Magyarországon eddig a hadikiadások és, hogy a kormány hogyan akarja ezeket fedezni, mert azt csak adó-emelésekkel nem fedezheti. Az ország termelő képességét kell emelni és akkor az állam megfelelő jövedelmi forrásokra fog szert tenni.

Mi lesz Moldva határán?

(Mitől fél a cár?)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A háború mindenütt igen sok vezető-állásban levő egyéniséget használt el. Legnagyobb ez az elhasználás Oroszországban, ahol az orosz hadifőnök balsikerei abban is visszatükröződnek, hogy a hadügyminiszterek gyors egymásutánban váltakoznak. Suchomlinov, aki annyira megszervezte a hadsereget, hogy gyorsan tudott mozgóítani, utána Lukin, majd Schuvajev mindazon fáradoztak, hogy az orosz hadvezetés legnagyobb nehézségét, a nehéz ágyúk és lövegek kérdését oldják meg. Ez utóbbinak sikerült is Angliából, Amerikából és Japánból beözönlő hadi anyagot a frontra eljuttatni, azonban a hadsereg egyenletes és állandó ellátása probléma maradt és amint a román hadjárat világosan bebizonyította, megoldása egyáltalán nem sikerült. Most Schuvajev in megbukott és utódja Beljajev lett. Feladatai még nehezebbek, mint elődeié voltak. Oroszországnak a romániai vereségek után erősítést kell csoportosítani. Hadtápvonatait el kell tolnia és el kell látnia az oláh hadsereg romjait. Oroszország most érkezett el hadvezetésének legmélyebb süllyedéséhez és minden erőlködése, hogy jobban szervezkedjék, hatástalan maradt, mert ugyilátszik, nem áll az egész nép egységesen és szervezeten a háborút folytatni akaró kormány mögött. Már pedig csak az lehet a kivívandó győzelemnek egyetlen biztosítéka és látjuk is, hogy a német népnek nagy tömege megszivlelte azokat a szavakat, amelyeket vezető államférfiai az egység érdekében intéztek hozzá és ahol még a birodalom erői széthúznak, ott is nemsokára változások történnek.

Ez magyarázza meg a cárnak Galicin herceg miniszterelnökhöz tegnap intézett szavait. Az orosz uralkodó eme egyedül álló s az orosz történelemben párját ritkító ténye a hadi helyzetben leli magyarázatát.

— főharctéren, Moldva határán érezhető az utóbbi napokban a rossz időjárás hatása. A német hadsereg jobb szárnya — írja Morath őrnagy — egy veszedelmes moعاتaras mélyedésben van s a bal szárnyának a végre megérkezett orosz tartalékok erős támadásai mellett hideget, havat és jeget és hegyi kijárók rettenetes utbálázati viszonyait kell türelemmel tűrnie. Ilyen pihenőket már láttunk a román hadjárat alatt, amikor a kilencedik hadsereg átdolgozta magát az erdélyi Kárpáton. Az utóbbi napok történetéből kézzel fogható siker gyanánt azt jegyezhetjük föl, hogy a Fundáni tájékán megindult orosz offenzíva eredménytelen lett és hogy a Kasinu és Susita-völgy között, valamint az Ojtozi szoros tájékán folyamatba tett ellenséges támadások az oroszok véres veszteségei mellett összeomlottak. Annak semmi jelentősége nincs, hogy Vadéninél visszavettük az előretolt török állásokat. Főbiztosító vonalunk ma is a régi, az oroszok oldaltámadása sikertelen maradt. A semleges sajtó feszült figyelemmel kíséri az, ezen a mi részükre reményteljes eseményeket érlelő, harctéren történt dolgokat és behatóan foglalkozik a mi hadi céljainkkal. Hetek óta pró-

báljuk találgatni, jósolgatni erre is, amara is és azt kérdejt, vajon Oroszország ebben a kritikus pillanatban visszatér-e megint régi harcmodorához, és megkíséreli-e újból, hogy óriási embertömegekkel és munició esővel legalább időközönként feltartsa ennek a szerencsétlen hadjáratnak a kifejlődését. Oroszország már váiaszolt erre. Ismét tömegeinek feláldozásában kereste údvösségét és mi bizalommal remélhetjük, hogy az a pihenő, amelyet reánk kényszerítettök, csakugyan időleges lesz.

Segíteni kell

a vasutások helyzetén.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház — mint az Aradi Közlöny más helyén megírja — napirendje tárgyalása előtt meghallgatta Zichy Aladár gróf és Tisza István gróf miniszterelnök felszólalásait az inkompatibilitási kérdésben.

Ezután rátértek a napirend tárgyalására. Először is elfogadta a Ház harmadszori olvasásában a tegnapi törvényjavaslatokat.

Ezután Papp Géza báró a vasuti hadiadóról szóló törvényjavaslatot ismerteti és boterjesztí a bizottság jelentését. Harminc százalékos tarifaeemeléssel van szó, mert a háború harmincadik hónapjában vagyunk és az árak állandóan emelkednek és ezek mellett a munkabéreket is emelni kellett, amit a tarifa emeléssel akar az állam fedezni. Ausztriában és Boszniában már a múlt évben emelték a tarifákat tizenöt százalékkal. A tarifa felemelésének jövedelme 12.000.000 koronát tesz ki. A tarifaeelés a vonalak között különbséget tesz és nem mindenütt egyforma. Lesznek vonalak, melyek a hadiadó alól mentesítve lesznek. Rámutat, hogy szükség van erre a jövedelemre, hogy a haza védelmére fordított kiadásokat és terheket fedezzék.

A törvényjavaslatához elsőnek Hódy Gyula szól hozzá. Kifogásolja a javaslatot, mely a magyar termelőkre és a fogyasztó közönségre nagy terheket ró. Hibáztatja, hogy a javaslat a kormánynek óriási jogokat ad a kedvezményezés dolgában és, hogy a javaslatot a pénzügyminiszter és nem a kereskedelmi miniszter dolgozta ki.

Laebne Hugó a következő felszólaló azt mondja, hogy rendszeres tarifa javaslatot kellett volna benyújtani és nem pedig provizorkusát, amely három évre szól. A harminc százalékos tarifa emelés a fogyasztókra hárul és az csak a középosztályt sújtja.

Eszterházy Moric gróf felvilágosítást kér aziránt, hogy hogyan fogja a kormány az Ausztriával és Boszniával való viszonyt rendezni. Majd a vasuti mizériák dolgát teszi szóvá.

Két óraker az elnök félbeszakítja a beszédet és a délutáni ülésen Eszterházy folytatja felszólalását.

Utána Batthyány Tivadar szólalt fel. Kifogásolja, hogy a javaslatot ilyen gyorsan vették a parlament elé. Felvilágosítást kér,

Mezőssy Béla kifejti, hogy a napokban felmerült az a hír, hogy a kereskedelmi miniszter lemondani szándékozik állásáról. Nem tudja, hogy ez igaz-e, de azt látja, hogy a miniszteriumot nem nagy ambícióval vezeti. Így történetetett meg az is, hogy ezt a javaslatot nem a kereskedelmi miniszter, hanem a pénzügyminiszter dolgozta ki és csak azután küldötték át a kereskedelemügyi minisztériumba azzal a megjegyzéssel, hogy azon ne változtassanak semmit. Ennél a javaslatnál tehát a pénzügyminiszter működéséről kell beszélni.

Teleszky János pénzügyminiszter közbeszól: A javaslat mégis csak az én javaslatom, mert ne készítettek volna a pénzügyminisztériumban.

Mezőssy Béla: Hát akkor tévedtem, de ez nem változtatja meg ama véleményemet, hogy a pénzügyminiszter urnak képességeit elismerem, de rá kell, hogy mutassak arra is, hogy a kisemberek érdekeit nagyon szűkkeblűen képviseli, míg a nagytőke mindig előzékenységre számíthat. A refakciákat meg kell szüntetni. Az ország érdekében szükséges lenne, hogy azokat a sztratégiai okokból épített vasutakat, amelyeket az ország közgazdasági forgalmába be lehet siktatni, tartsák meg a háború után is. A vasutások nagy szolgálatot teljesítettek a háboruban és helyzetükön még sem javítanak. A jövedelem többletet erre kellene fordítani. A refakciák megszüntetésével nagy jövedelem többletet érne el az állam és ezzel legalább megkönnyítenék a munkával tuhsimozott vasutások életét.

Rakovszky István beszédében kijelenti, hogy a javaslat tele van hibákkal. Az áru forgalmat nagyon akadályozza. A szabadjegyeket korlátozni kellene. Ne adjon a kormány olyanoknak szabadjegyeket, akiknek anyagi helyzetük ezt feleslegessé teszi. Meg kellene tudni, hogy melyek azok a cikkek, amelyek az államot milliókkal rövidítik meg a refakciákkal. A Ház a javaslatot általánosságban elfogadta.

Ezután az elnök a vitát bezárta. Az elnök javasolta, hogy a holnapi ülésen folytassák a javaslat részletes tárgyalását és délután öt óraker térjenek át az interpellációk tárgyalására. Az ülés ezután nyole óraker véget ért.

Interpellációk. Budapesti tudósítók jelentik, hogy a képviselőház holnapi ülésén a következő interpellációkat fogják előterjesztani: Abraham Dezső: az iparcikkek maximálásáról. Óvári Ferenc: A Zsófia-szanatorium egyesület közgyűlésének megsemmisítéséről. Apponyi Albert gróf: A kereskedelmi szerződések felbontásáról és a kiegyezésről. Lovászi Márton: Wilson elnöknek a szenátushoz küldött üzenete tárgyában. Zlinszky István: Az országos képviselők hadseregszűllítási ügyében. Csemaz István: A burgonya összeírása és rekvirálása tárgyában. Pető Sándor: A budapesti tépáranacsok a katonai legénységnek kimaradási engedélyét tiltó parancsáról. Haller József gróf: Az összeférhetlenségi ügyekről.

A lengyel hadsereg szervezése. Varsóból jelentik: Az egység és polyechnikum hallgatói testületileg léptek be a lengyel hadseregbe.

„Veszélyben a haza“!

(Oroszország és Anglia gabona insége.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Protopopov orosz belügyminiszter kijelentette a *Ruskoje Slovo* munkatársának, hogy a dumát fel fogják oszlatni, ha továbbra is támadja a kormányt. Ebben az esetben korlátozni fogják a sajtószabadságot, a nyilvános gyülekezéseket betiltják, kivéve a technikai értekezleteket, minden kormányellenes kritikát szigorúan fognak büntetni. Ezzel szemben reformokat fognak életbeléptetni, megszorítják a zemsztvók számát, egyenjogusítják a zsidókat és adminisztratív reformokat léptetnek életbe. Mindezeket a reformokat pedig adminisztratív uton, parancsokkal fogják végrehajtani. A *Ruskoje Slovo* azt írja, hogy ha a dumát egyszer feloszlatják, többé nem is fogják összehívni. A *Novoje Vremjában* Mecsinkov azt írja, hogy az egész orosz nép egzisztenciája kockán forog. A Rjecs röviden azt írja: a haza veszélyben van.

Az orosz sajtó örömmel üdvözlöi Bjezalev tábornok kinevezését. A többi kinevezést azonban aggodalommal látja és különösen azt a körülményt, hogy fontos miniszteri tisztségek üresen állanak.

A cárnak Galicinhoz intézett kéziratát maga Galicin fogalmazta és festi benne a kormány jövő programját.

Oroszország Besszarábiában és Odesszában hatalmas gabona készleteket halmozott fel, melyre a katonaság tette rá a kezét. Ennél fogva az ország legnagyobb részében a népek gabonanemével és lisztel való ellátása napról-napra nagyobb nehézségekbe ütközik, s a nyomor egyre növekszik.

Az angol kormány azzal a kérelemmel fordult az orosz kormányhoz, hogy engedjen át Angliának háromszázötvenezer tonna búzát. Buchanan

angol követ kijelentette, hogy Angliának erre a mennyiségre töltetlenül szüksége van. Az orosz minisztertanácsban, mely ezt a kérelmet tárgyalta, felszólt Saloskin, a közéletmezés diktátora, s a leghatározottabban ellenezte az angol kormány kívánalmának teljesítését. Az orosz kormány — ugymond — már most sem törődik előggé a népelelmezéssel, a katonai szükség címén mindent elvon a nép szája elől, s ha most még ezt a horribilis angol követelést teljesíti, valósággal éhínségnek teszi ki az orosz népet.

Kedvező változást vár a Cár.

(Aggasztó az entente helyzete a harcatereken.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A francia—angol blokádhajóraj parancsnoka: Fournier tábornok nyilatkozott a *Matin* tudósítója előtt az orosz és román fronton tett látogatásáról. Kifejtette, hogy a románok erdélyi betörése meggondolatlan volt, mely az oroszokat lepte meg legjobban. Az oroszok összes terveit halomba döntötték ezzel. Az oláhok veresége nem esodálatos, elhamarkodottságuk következménye volt. A tábornok azonban rendületlenül bizik az entente végső győzelmében, különösen abból a beszélgetésből kifolyólag, melyet a cárral folytatott. A cár kijelentette neki, hogy néhány hét alatt a balkáni helyzet teljesen megváltozik és pedig az entente javára.

Az oláh frontról jelentik: Orosz lovasság nagyarányú támadásokat visz véghez Galae

környékén. De az ellenség oly kitérően van felszerelve ágyúkkal és gépfegyverekkel, hogy az orosz lovasság hősiességi rohamai az árkok előtt véresen omolnak össze.

Lyoni lapok jelentik Jassyból: Az oláh harctéren oly aggasztó a helyzet, hogy a legfiatalabb korosztályt besorozták. Francia tiszték képezik ki őket, a jövő háborújában akarják hasznukat venni.

Az orosz hadvezetőség elégedetlen az oláhok eddigi erőfeszítéseivel. Követeli, hogy a tizenöt éves korosztályt hívják be kiképzésre. Az oláh kormány bizik a katonai helyzet legközelebbi javulásában és hogy a hadsereg meg fogja akadályozni az ellenség további előnyomulását. Elhatározták, hogy a Moldova további kiűritését beszüntetik.

A francia kamara nagy megütközéssel vette tudomásul az orosz és oláh helyzetet. A *Stampa és Action Nationale* véleménye szerint Briand erőlyes befolyásának köszönhető Bratjanu időelőtti beavatkozása a háborúba.

A tízezer ló szállítása. Budapestről telefonálta tudósítók: A Magyarországnak a tízezer ló eladásáról szóló cikkére a Földművelők szövetsége nevében Teleky József gróf és Nagy Andor dr. a következő nyilatkozatot tették: Szövetkeztünk a porosz királyi hadügyminiszterium részére 1915. év tavaszán teljesített lószállításaihoz sem a császári és királyi hadügyminiszterium, sem honvédelmi miniszterium engedélye és hozzájárulása nem volt szükséges. Ennek folytán nem történt és nem is történhetett semmi közbenjárás. Az inkompatibilitás lehetősége ki lévén zárva a Magyarországnak január 21-iki szövetségeinket érintő részleteiről sem kívánunk nyilatkozni. Csak egyet legyen szabad megjegyezni: súlyos körülmények között lebonyolított lószállításainkért a porosz királyi hatóságok osztatlan elismerését közölték velünk. Budapest 1917. január 23. Teleky, s. k. Nagy, s. k.

Stoppolni való harisnya

a doktor ur műszertáskájában...

A „férjhezmenés problémájának“ vitáját lezártuk ugyan, de lehetetlen elzárkóznunk az olyan bájos és okos levél elől, amilyennel egy budapesti, de nemsokára Aradra költöző katonanővér ifju felesége lepott meg bennünket. Ugy gondoljuk, hogy az érdekeltek és nem érdekeltek egyforma élvezettel fogják elolvasni.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Engedje meg, hogy mint leendő aradi lakos s szerkesztő ur újságjának előfizetője (férjemnek jár a harcaterre) néhány vigasztaló és biztató szót küldjek Z. Boriska kisasszony levelére a vőlegényt kereső aradi urileányoknak.

Előrebocsátom, hogy tanácsom — ha szabad így neveznem — azoknak az urileányoknak szól, akik szerető szívükön és két szoba butoron kívül mást nem visznek új otthonukba. A két szoba kizárja az új házasságnál, hogy zsurokat, estélyeket adjanak, nem jobb-e tehát, ha erről a gyönyörűségről már leánykorukban leszoknak?!

Megnyugtatóul kijelentem, hogy bárba nem jártam, s a kávéházi kirakatokban sobasem voltam látható, ahol nem egy barátom ill kedves mamája oldalán olyan dekoltált blúzban, amely már egyértelmű a közszemérem elleni kihágással. Hogy történt mégis, hogy visszavonult életem dacára férjhezmentem egy kedves, szép, derék emberhez, ki ezideig há-

rom kitüntetéssel bizonyíthatja, hogy jó hazali?!

Kijelentem, hogy szüleim igen reális gondolkodású emberek, kik nem rajonganak azért a gondolatért, hogy gyermekük egykor el fogja rebegni a boldogító igent s ép ezért úgy nevelték bennünket, hogyha a szükség úgy hozza magával, önerőnkől megellessünk. Ezen elvből kifolyólag töltöttem életem tizenkét évét az iskola padjai közt. Tanítónői diplomával kezemben úgy éreztem, hogy hatalmas, nagy ur vagyok s bizonyos felsőbbiséggel néztem hasonló koru lovagiámra s minden gondolatom az volt, hogyan vihethém ki, hogy taníthassak? Aki nagyon akar, mindent elér. Mint „működő“ tanítónő ismertem meg az uramat, ki mikor meglátott, a regényhősöktől eltérőleg nem így kiáltott fel: „Ó, vagy a halál!“ — hanem beszélgettünk, mint jó barátok: később hazakiért, bemutatottam otthon. Édesanyám szívesen, de nem tüntető nyájjassággal fogadta s hagyott miunket félóra hosszat is egyedül beszélgetni s az első csóknál se rohamt be: „Mi a szándék a leánnyammal?“ — kiáltással. Így megismertük egymást s megismertük egymás lelki szépségeit. Vőlegényem — ki egyedül élt Pesten — nem egyszer hozta el műszertáskájában stoppolásra szoruló harisnyát s a prózai harisnyafoltozás mellett szűttük szép álmainkat a jövőről s nem kellett félnünk, hogy a keringőkben telépitett légvárak közül kell leszállnunk a rideg valóságba. Mert régi igazság kedves leányok, hogy nem a jó keringőtáncosokból lesznek a jó férjek, mert az élet nem sima parkettű táncterem, hogy végig lehessen galloponni rajta.

Megjegyzem, hogy nálunk nem volt divat az „etetés“. Vőlegény (jelölt) uram mindig beérte egy egyszerű uzsonnával, soha érte az ételaport nem bővítettük, még pedig az én határozott óhajomra, t. i. nem a gyomromat akarom a szívhez jutni...

Miért ne tehetnék meg az aradi urileányok is, hogy komolyabb körben keressék jövőbelijüket?! A lenézett untauglichok között nem egy valamirevaló (értsd: férjnek alkalmas) fiatalember található. Ha az aradi fiatal emberek nagy része a haza szolgálatában áll is, hazajönnek szabadságra s mennyi idegen tartalékos tiszt fordul meg Aradon, akik a civil életben tiszteltreméltó mérnökök, tanárok, hivatalnok emberek! S milyen szívesen fogadja egy ilyen otthonától elszakadt fiatalember, ha egy lányos házhoz egy szerény teára meghívják. S most a feminizmus korszakában nem kell és nem szabad tücsköt-bogarat kiáltani arra az urileányra, aki szíve választottjával egyedül megy végig az utcán, vagy a szalonban a hagyományos holt süket gardedame nélkül diskurál vele. Tudom, sok szerető anya rosszalólag csóválja fejét: Nyugodjanak meg kedves mamák, mert amelyik leányt őrizni kell, az ugyis elveszett. S ha nem volt kifogásuk ellene, hogy a bálteremben egy éjszakán negyven ismeretlen ur átölelte féltett kis leányuk karesu derekát, ne haragudjanak, ha ezt megteszi néha a választott — zenekíséret nélkül. A józan gondolkodású szerelmes kis leány a kelő pillanatban mindég élhet a Gyurkovics leányok mondásával: „Beszéljen az édesmamával!“ Tessék elhinni egy bizalmas együttlét mindég pótol három bált, két zsurt s egy estélyt. Nem kell félni. Amor!

LEGUJABB.

Amerikában börtönre

Newyork. A Wolff-ügynökség tudósítója jelenti Washingtonból szikra táviróval: Az Ewening Mail washingtoni értesülése szerint az angol nagykövet jegyzékét nyújtott át a külügyi hivatalnál, melyben Anglia vádat emel az Egyesült Államok ellen, hogy Amerikában német összeesküvések készülhetnek és kialakulhattak. A jegyzék szerint Anglia a háboru után orvosi kártérítési igénnyel lép fel az Egyesült Államokkal szemben, mert állítólag megsértették semlegeségét. Nem biztos, hogy ez az angol sakkhúzás nem akarja-e megelőzni az amerikai kereskedők kártérítési igényét Angliával szemben az amerikai kereskedelembe való törvényellenes beavatkozása miatt. Amerika kártérítési igénye mástól — egy és háromnegyed milliárdot tesz ki.

Rotterdam. **Bok** német főkonzult, **Senek** aikonult és **Keabringer** konzulátusi attasé, sánfranciskói távirat szerint amerikai bíróság az amerikai semlegeség megsértésének vétségéért két évi börtönre és tízezer dollár pénzbüntetésre ítélte.

Bern. A párisi orosz nagykövet kijelentette, hogy Stürmer visszatérésének az orosz külügyminiszteriumba csak elvi jelentősége van. A Times fejtegeti, hogy a cár és a дума között a hadviselésre vonatkozólag minden kérdésben teljes egyetértés uralkodik.

Newyork. Az Amerikain jelenti Washingtonból: A szentpétervári amerikai nagykövet támadása Oroszországban a párisi gazdasági konferencia határozatai ellen rendkívüli érdeklődést keltettek, mert úgy tekintik, mint az Egyesült Államok harcának kezdetét ha a szövetségesek kereskedelmi programjukat meg akarják valósítani.

a háboru alatt is megteszi kötelességét. Nem szabad, hogy féljön, hogy az ideai farsang nem hoz bált és táncos összejöveteleket (bár a jótékonyág ürügye alatt nem fognak egészen hiányozni.) A zsír és lisztjegyek, a mükavé és pipaszektor mellett a mai nehéz időknek parodizálása lenne a reggelig tartó hoje-luia. Figyéljék el, a háboru átalakította a nászülendőket is. A lovászárók kietlenségében meglagyott lelkek nem léhaságok, hanem melegség után vágyanak s ezt nem találják meg olyan összejöveteleken, ahol mindenki csak arra törekszik, hogy többet mutasson, mint ami van. Ma a háziasággal jobban lehet imponálni, mint a táncsal. S a ragyogó bál ruhá csak arra jó, hogy a szerény jövedelmű ifjú meghútráljon. Ismétlem, fekezzék az aradi kisleányok táncra járó lábaeskákát. Ériék be a hezajlott bálak analékével.

Bizzuk a fejhezmenést az isteni gondviselésre s mivel nem mindogy, hogy a mesebeh királyfi ma jön vagy három év múlva, keresük. Minden bevonaló fiatalember magával vitt egy édes leányarcot, ne engedjék, hogy az onnan eltűnjön; ápolják ezt az érzést s nem fognak pártában maradni. Ne ijedjenek meg attól, hogy nem esitri leány korukban jutnak kikötő alá, tovább maradnak szépek és fiatalok s legalkább meggondolva lépnek az anyakönyvvezető elé s kevesebb munkájuk lesz a válópört vezető ügyvédeknek.

Még egyet édes, türelmetlen ifjú leányok. Régi mondás, de igaz, hogy dobbat nem lehet se verebet, se férjet fogni.

Kiváló tisztelettel:
Dr. Niedermayer Gellértné.

Beggel 3 órakor érkezett telefonjelentés. Itélt német konzulok.

Budapest. **Khuen-Héderváry** Károly gróf az állandó összerférhetetlenségi bizottság elnöke január 30-ára délelőtt tíz órára összehívta a bizottságot. A napirendre kitűzték a további teendők megbeszélését.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti január 23-án este: Nyugaton csekély harcú tevékenység. A keleti fronton Rigától délnyugatra a tűzérsegi harc megelevenedett.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Torpedónaszád haderőink egy része vállalkozásai közben január 23-án Joodfoknál összeütközésbe került kisebb angol haderőkkel. Ez alkalommal egy ellenséges torpedórömbölő harcoképtelenné lett, egy másikat az ütközet után repülőnk súlyos állapotban figyeltek meg. Torpedónaszádaink közül egy bajba jutott és az érkező jelentések szerint Ymuiden holland kikötőbe futott be. Többi naszáduknak teljes számban, csekély veszteségekkel visszafért.

Berlin. A Wossische Zeitungnak jelentik Kopenhágából: A román udvar és hatóságok orosz területre való költözése legközelebb bekövetkezik. Kezdetben Kisenewet szemelték ki, de katonai okokból elejtették és most Odesszát jelölték ki az átköltözés céljaira.

IRODALOM ES MÜVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: Kertész Vilmos, a Temesvár-budai színház művészenek vendégfelléptével: *Hoffmann meséi*, operett.

Csütörtökön: Kertész Vilmos vendégfelléptével: *A sevillai borbély*, opera.

Pénteken: Kertész Vilmos vendégfelléptével: *A sevillai borbély*, opera.

Pataky Sándor harctéri képei.

(Mütermi látogatás.)

A magyar fiú világot lát. Dixmidentől a pinszki mocsarakig, Rigától Szalonikiig járja Európát. A háboru sodorja, de járásban-kelében nemcsak a háboru érdekl. Más nép, más ég, más mező, más hegyek, ezernyi új kép, új színek: megannyi izgató téma a művészlékeknek.

Termékeny bolyongásoknak színes tanui az a kis akvarell-gyűjtemény, amelyet Pataky Sándor hozott magával, rövid szabadságra hazatérőben, Macedóniából. Káplár volt, mikor elment, ma tisztü csillag van a kabátján, ambiciózus, szorgalmas, magában bizó káplárja volt a művészetének is és ma bátran felvarrhatja a festőművész vászonkabátjára is a tisztü csillagot. Itt fejlődött a szemének előtt és valahányszor a nyitvánosság elé lépett, mindig új örömet okozott.

A keresés, a tapogatkozás nem soká tartott; hamar megtalálja az akvarellben a képességének legjobban megfelelő kifejezési formát. Színlátását eleinte a sűrű embercsoportok tarkasága izgatja (vásári jelenetek; radnai bucsu). Azután megsejtí az aradvidéki alföldi atmosféra lágy, összefoglalható tónusait, ugyanakkor rajzképessége is fejlődik, meglátja és hirtelen rögzíti meg nagy ügyességgel a mozdulatot és egy-egy jellemző színtellettel illeszti be a környezetbe (szitáló asszony, nagyanyó unokájával, kapás lányok).

Azok a képei, amelyeket az albán hegyekből hozott haza, meglepő alkalmazkodó képességét, de egyszersmind tehetségének örvedetes fejlődését mutatják. A fekete hegytömegek, a hegyvidék levegője, a déli napban égő albán falvak csupa új probléma, amelyeknek meg-

oldása is újszerű nála. Maguknak ezeknek a problémáknak a megválasztásában is a színek és formák igaz, vérbeli poétájának mutatja magát Pataky. Egyszer a bizarr kötőmeg hatalmas, durva formái érdekl, máskor ugyanazt a hegycsoportot festi különböző megvilágításban, a szük völgy homályában tarka rongyokba bujt emberek mozognak, a napfény szikrázva és melegítve verődik vissza a piros-tetős albán házak sárga falain, az ég mély kékjébe török mecses toraya hasit.

Hogy mennyire önálló, mennyire csak a saját poétalelkéből merítő festő Pataky, legjobban bizonyítja, hogy az új problémák kifejezéséhez önkénytelenül új technikai fogásokat talált magának, amelyeknek segítségével az akvarell színhatásának bámulatos fokozását, a színek valóságos ragyogását sikerült elérnie.

A képek előtt állva jogosan kérdezhettük: hát ezek azok a háborus képek? De nem kérdezzük. Eszünkbe se jut, hogy ugynevezett háborus képek, sőt a háboruról is megfeledkezzünk arra a néhány rövid pillanatra. Es ez a Pataky Sándor képeinek legszebb dicsérete.

Biró Sándor.

* **Hangverseny a rokkantakért.** A szombati philharmonikus hangversenynek legérdekesebb száma a Volkmann zenekari cello-szerenáda lesz, melynek szolópárhizját Son Harry, a m. kir. Opera első magán gondokaművésze fogja előadni. Gellert Pál színházi karmester vezetése alatt szorgalmasan folynak már a próbák, melyeken a szolórészét Son Harry megkezdésig a nagytehetségű fiatal Unger Ernő játssza. Nem kevésbé vonzó lesz az az ének-cello-zongora harmas, melyet Son Harry Bányi Oszkárné budapesti hangversenyénekésszével fog előadni. Bányi Oszkárnéól e hó 21-én megtartott budapesti hangversenye után a legszebb kritikákat olvastuk a fővárosi színházban s így aradi szeréplése mellett kelt általános érdeklődést, amint a Scherhag H. és Fia cégénél lefolyó élénk jegyvásár igazolja. A hangversenyt különben az aradi rokkant 33-asok és honvédek javára tartják meg.

* **A színház hírei.** Kertész Vilmos vendégfelléptése. Szerdán, 24-én kezd meg a budapesti színház kiváló énekművésze három estére tervezett vendégjátékát. Megismétli a Hoffmann meséi fantasztikus operát, melynek címszerepében egy csapásra bódította meg az aradi közönséget. Csütörtökön és pénteken a Sevillai borbély opera Almaviva gróf szerepét énekl. — 18 hónapig szerb fogságban. Salgó Jenő a háboruban megrokkant színész-katona csütörtökön délután fél négykor tartja felolvasását a színházban, mely alkalommal sok olyan epizódot fog a közönség elé tárni, amelyekről hatvány sejtelmé sines a publikus élet. A felolvasást kiegészíti a társulati tagok Fehér-Kabarettja. Az előadást félhelyesekkel mellett tartják meg és a legmelegebben ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **Utolsó vallomás.** A legnagyobb népszerűségű, országos hírű zenei slágerek sorába méltóan illeszkedik Káldory Istvának ez a gyönyörű dala, mely a Százerek zeneje harmadik számában jelent meg. A harmadik számban ezenkívül Ötvös Adorjának: Drága leány a Kéng Böske, Kovács Károlynak: Valakire régen várok és Brody Istvánnak: Sejj, haj, cigányok című pompás zeneszámai jelentek meg. A Százerek zeneje előfizetési ára negyedévre 4 korona. A kiadóhivatal címe: VI., Nagymező-u. 37.

* **A Társaság.** A magyar uri közönség már egészen szeretetével fogadta Dobay István kitűnően szerkesztett illusztrált hetilapját, melynek minden egyes száma az izlés és gond jelét viseli magában. A Társaság e héten is tele van szebbnél-szebb képekkel. A társaság rovat gazdag, változatos és aktuális. Színházi levél és egyéb apró aktualitások egészítik ki a szép szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre 7 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18.

* **Kölesönkönyvtár.** Ujdonságok Kerpelnél.

Német főurak és feleségeik megkínzása Oroszországban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bothmer Ervin báró, a híres tábornok öccse, aki a háboru kitörése előtt oroszországi földbirtokos és nagyiparos volt és akit az orosz hatóságok a háboru kitörésének napján letartóztattak és internáltak, súlyosan megbetegedett a fogságban és az egyik lábát amputálni kellett. Minthogy a báró megtartotta német állampolgárságát, most, mint mindenféle katonai szolgálatra alkalmatlant, csere útján kiszabadították rettenetes helyzetéből és vissza térhetett Berlinbe. A német főurak rendkívül érdekes és eddig még teljesen ismeretlen leírását adja annak, hogy az orosz hatóságok miként bántak el azokkal a német főurakkal, akik az orosz földön szereztek maguknak birtokot, de emellett hozzájárultak az orosz nagyipar megmentéséhez és felvirágoztatásához.

— Oroszország belsejébe száműztek bennünket, — kezdte elbeszélését Bothmer báró — és mindjárt az első nap megkezdődött kálváriám. Abban a kis városban, ahová én kerültem, a polgárság, a sajtó és a papok izgatása következtében annyira ellenségesen viselkedett velünk szemben, hogy a házaikba se engedtek be és egy piszkos, férgekkel teli koresmahelyiség négy szobájában zsufoltak össze bennünket, német főurakat. Ha leányaink az utcán mutatkoztak, akkor az oroszok lekötötték őket és nekik tünnök kellett ezt, mert senki sem akart rajtuk segíteni. Egy napon, mikor arról volt szó, hogy a cár meglátogatja ezt a várost és a helyőrséget, felhívtak bennünket a rendőrségre és ott a főnök azt mondta nekünk, németek és kutyák a cár látogatásának napján nem mutatkozhatnak az utcán. Nekünk alá kellett írni ezt a rendeletet.

Együtt volt velem ebben a városban Baltinger báró földbirtokos, aki már 1914. októberében került a városban és ismerte a viszonyokat, mert engem csak 1915. év szeptemberében hurcoltak ide. A bárót azért tartóztatták le, mert az volt a gyanu ellene, hogy dróttalan táviró állomás volt birtokában. Házkutatást tartottak és végre este a dolgozó szobájának asztalán ráakadtak egy telefonkészülékre. Másnap ezért börtönbe vetették és négy hétig ott tartották, noha a kerületi kapitány hitelesen bizonyította, hogy tudomása volt arról, hogy a bárónak telefonkészüléke van. A főur felesége erre elment a katonai parancsnokhoz, akinek felmutatta a hivatalos bizonyítványt és kijelentette, hogyha tudták volna mennyi veszedelem származik rájuk ebből a készülékből, akkor leszereltették volna.

— Kár, hogy ezt nem tették meg — válaszolta a parancsnok — mert akkor legalább felakasztathattam volna a férjét. Epen tegnap adtam ki a parancsot, hogy csak az én tudtommal szerelhetők le a telefonkészülékek. A bárót szabadon eresztették, de csak azért, hogy három nap múlva újra letartóztassák, mert közben az a gyanu keletkezett, hogy a birtokán egy Zeppelin szállt le és ő megvendégelte a német legénységet. Noha a báró birtokán beszállásolt orosz tisztet azt vallották, hogy sohasem láttak Zeppelint, semmisen nem használt, a bárót száműzték. Közben tizenegy hónap telt el, ezalatt az orosz katonaság az egész birtokát elpusztította, gabonáját, marháit elvették. Miután a báróné teljesen koldusbotra

jutott, megengedték neki, hogy a férje után mehessen a száműzetésbe.

— Egy másik német származású főur, aki Eszlandban volt birtokos, annyira vigyázatlan volt, hogy a nála beszállásolt orosz katonákkal mulatott, másnap letartóztatták, nyolc hónapig fogságban volt, nem tudott onnan szabadulni. Közben egy orosz tiszt heves ostrom alá vette az otthon maradt grófnét. Mikor látta, hogy szép szóval semmire sem megy, terrort próbálkozott és azzal fenyegette, hogy az ura ellen fog vallani a haditörvényszék előtt és azt okvetlen halálra ítélik. Meg is tette és a grófot csakugyan halálra ítélték. A főuri hölgy feljelentette ezt a lovat és mindössze annyi történt, hogy ez visszavonta vallomását, a férjét felmentették, de a tisztnak semmi baja sem történt. Rövidesen azonban mégis Szibériába került a német főur és mint értesültem, ott megőrült.

— A legszörnyűbb sors jutott azonban osztályrészül Strézevitz grófnénak, akit azért száműztek abba a városba, ahol én éltem, mert a mozgósítás napján orosz pénzt akart német pénzre beváltani. Három hónapig volt itt, amikor gyermekét szült. Ugyanezen a napon érkezett meg a férje is. Másnap kiadták a parancsot, hogy az asszonyt tovább szállítsák. Strézevitz gróf egyik hatóságtól a másikhoz szaladt, hogy halasztást kérjen. Elment a rendőrorvoshoz, de az még bizonyítványt sem akart neki adni. A súlyos beteg hölgyt egy automobilra pakolták fel, de nem jutott el száműzetése helyére, mert utközben elvérzett.

— Alig volt tizenéves, König-Hauszen báró lovas, akit szüleivel együtt arra kényszerítettek, hogy a Duna melletti ősi birtokukról távozzanak. Gyalog hajtották őket, marháikkal, lovaikkal, kutyáikkal együtt. Egy napon, amikor a marhákat a folyónál itatták, a fiatal ember felhasználta ezt az alkalmat és megfürdött. Egy lett nemzetiségű parasztfiu feljelentette őt és azt vallotta, hogy látta amikor a fiatal mánás egy csomagot súlyosított le a Duna folyó fenekére, hogy azt majdan a német csapatok megtalálják. A hatóságok hitelt adtak neki és ámbár a folyót gondosan átkutatták és nem találtak semmit, a fiatal embert agyonlőtték.

Egy német kereskedelmi hajónak kapitányát, Balin Leót — aki Balinnak a Hamburg — Amerika vonal vezérigazgatójának közeli rokona és aki béke időben Stettin és Szentpétervár között állandóan hajózott — két nappal a háboru kitörése előtt embereivel együtt elfogták. Miután számtalan fogházban megfordultak, Szibériába száműzték őket. Mikor egyik matróz a kimondhatatlan szenvedései következtében meghalt, a kapitánya sajátkezüleg fonott koszorút tett a sirjára. A temetésen jelen volt rendőr haragra gyulladt e miatt, sajátkezüleg elhárította a koszorút, feljelentette Balin kapitányt, akit ezért hat hónapi fogházra ítélték és gonosztevőkkel egy helyre csuktak.

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben —
Egyes szám ára 12 fillér.

Kidobták a francia főhadiszállást Chautillyból. (Párisba jártak lumpolni Joffre munkatársai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Páris, csak Páris marad s a francia természet alapvonásai sem nagyon változtak meg a háboru folyamán. A nép, amely egykor ol-tárra emelte a Nőt, a nő gyönyörűségeinek keresésében ma fokozottabb élvezetet talál. Ezt mutatja az alábbi jellemző történetke is, amelyet most szellőztetnek a párisi boulevard-lapok:

A francia hadsereg főhadiszállása — Joffre exlővezérrel élén — csaknem harminc hónapig ült a pompás Chautilly kastélyban és környékén. A híres kastélyt Aumale herceg annak idején az Institut-nak, a párisi tudományos akadémiának ajándékozta. Ebből a kedves kis fészkekből most el kellett költözködni a főhadiszállásnak s e költözködés részletei a legpikánsabb fejezetei lesznek a francia hadviselésnek.

Először is a költözködés a párisi lapok szerint milliókra fog rugni. Másodszor ez a hurcolkodás olyan érdekes dolog volt, hogy a kamara titkos üléseken tárgyalta le a szükségességét. Ezekén a titkos üléseken a képviselők uni sono kijelentették, hogy kerüljön hármibe, de nem hajlandók tűrni a francia főhadiszállást a főváros közelében.

— Miért? Miért? Csak ki az igazsággal! kiáltották néhányan.

— Azért, felelte egyik szónok, mert a főhadiszállás ifju tisztjei valósággal belevetik magukat a párisi éjszakák gyönyörtengerébe. A nőkultusz ferdeségei egyre nagyobb és lehetetlenebb arányokat öltenek. A fiatal tiszték ruinálják magukat, ezeket fizetnek egy mámoros éj látványosságaiért s lehet-e a kötelességteljesítés maximumát megkövetelni az olyan tiszttől, akit stratégiai tervek végrehajtása helyett a nőhódítás gondolata tarti lenyűgözve.

— Vizsgálatot kérünk! Szigorú és példás vizsgálatot! — kiáltották az igen tisztelt deputék s ez a vizsgálat meg is indult s szenzációs meglepetésekre vezetett. Először is beigazolta a kamarában elhangzott vádak. Beigazolódtak, hogy a chautilly-i park egyik pavillonjában vád orgiák fojtnak le, amelyen túlruhás, sőt . . . hölgyek jártak a nemzeti táncot, amelyet egykor — békeben — kánkának neveztek vala a Moulin Rougeban és a Quartier Latin kis koreszáiban. De kiderült még egyéb is. Az, hogy e mulatságokon „sofförök” is résztvettek. Ezekről a sofförökről az bizonyult be, hogy — nem is sofförök. Gazdag és előkelő párisi familiák esemetei ezek, akiket a jó papák soffóri mezbe dugtak s mindent elsimító széprajzu ezerfrankosok segítségével itt rejtettek el a háboru veszedelmei elől. Miutegy nyolevan ilyen alsóffört szállították a leleplezés után a frontra, ahol a német ágyuk dörgése mellett bizonyára nem nagyon lesz idejük elmélkedni a chautilly-i park kis pavillonjának rejtelméről.

A vizsgálat után azonban a főhadiszállást is el kellett mozdítani Chautillyból, miután azonban a főhadiszállást büntetésből nem lehetett a frontra küldeni, a párisi lapok most nem tudnak hirt adni arról, hogy hová dugták el a francia vezérkart messze-messze Páris gyönyöreitől.

Hatvan millió a kicsempészett pamutáru értéke.

(A fővárosi rendőrség nyomozása.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A fővárosi rendőrség a legszélesebb körű nyomozást folytat, hogy a gyapjú és pamut csempészes résztvevőit és annak arányait megállapítsa. A ma estig összegyűjtött nyomozási anyag azt mindenesetre már felderítette, hogy a csempészes óriási árdragításra vezetett és ilyen irányban történt visszaélések miatt indul meg a megtorlás. A rendőrség még ma sem hozza nyilvánosságra a budapesti részesekek neveit.

A pamuteladók, amennyiben nem felajánlási kényszer alá eső pamutáruat szállítottak ki Bécsbe, csak kibégás címén büntethetők meg, aminek büntetése 6 hónapig terjedhető fogság és 2000 korona pénzbüntetés. Azonfelül az üzérkedésből eredő haszon kétszeresére is megbüntethetők. A pamutközpont tudomása szerint körülbelül hatvan millió korona értékű pamutáruat szállítottak ki Budapestről Ausztriába. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz az ügyben.

A magyar kormány, hogy a hadviseléshez szükséges pamutáruat védelmébe vegye, október 29-én a fehér és téli trikó cikkekre kimondotta a felajánlási kényszert és zár alá vette azokat. Ausztriában azonban már 1915. április 18-án zár alá vették a pamutáruat. Több bécsi cég ennek ellenére felhalmozott áruakat mégis kiárusította. Hogy a hiányt pótolhassák, tehát ügynököket küldtek Magyarországra, különösen a Bosen és Rosenbaum cég, mely a háború előtt ismeretlen és kicsi volt, de hadseregszállításokon meggazdagodott. A Gerngross cég napi forgalmának szükségletére szerzett Magyarországból áruat. Az ügynökök nagy árakat fizettek a budapesti

kereskedőknek. Azok ellen a kereskedők ellen, akik nem felajánlási kényszer alatt álló pamutáruat szállítottak Bécsbe, tehát árdragítás címén fognak eljárást indítani, míg a többiek ellen árucsempészes miatt is.

A pozsonyi rendőrség vasárnap 11 pamutal megtöltött butorszállító kocsit vizsgált át, de nem tartóztatta fel azokat, mert ekkor még nem vették kézhez a budapesti rendőrség intézkedését. Pozsonyban tegnap három butorszállító kocsit tartóztattak fel, ma délelőtt a nyugati pályaudvaron kettőt. A detektívek bejárták az összes budapesti szállítócégeket: a nyomok a következő pamutárukereskedőkhöz vezettek:

A Löffler Károly szentistvántéri kereskedő cég 248.000 korona értékű pamutáruat szállított Bécsbe, a *Deutsch Mor és fia* cég: 300.000 korona árát két ízben. Az áruk legnagyobb részét a Bosen és Rosenbauméknak szállították.

Deutsch Kálmán a Pamutközpont igazgatója egy újságrónak a következőket jelentette ki: Az Ausztriába kivitt áruk között aránylag kevés olyan van, amely felajánlási kényszer alá esik, ezért a magyar szállítók csak árdragítási manővernek tekinthetők. Az, hogy a pamutáruakat butorszállító kocsikban szállították, csak a közismeretes láthatósága vezethető vissza. Az a körülmény legfeltűnőbb, hogy a bécsi Bosen és Rosenbaum cég, mely a háború előtt 60 forintos kereskedelmi alkalmazottal dolgozott, most nagyarányokban fellendült. Az árucsempészes csekély, de mint árdragítás a pamutszállítás a magyar kereskedelmet is súlyosan érinti.

Békefeltételek

amerikai szemmel nézve.

(„Legyen a Balkán a monarchia befolyása alatt.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amsterdam. A francia szociálisták lyoni tanácskozásában olasz szociálisták is részt vesznek. Az angol szociálistáknak a kormány nem adott utazási engedélyt. Az orosz szociálisták legközelebb Svájc egyik városában fognak összegyűlni, ahová a francia és angol szociálisták is elutaznak. A tanácskozásokon a béke kérdéséről lesz szó.

Olaszországban egyre növekszik a béketörekvés. A háborús uszítók a folytonos sorozások következtében elvesztették kedvüket. A nép nagy zömét az általános nyomoruság békepártivá tette. A kormány nagyarányú ellenakciót folytat a békepropagandával szemben. Egész Olaszország hemzseg a kormány kémeitől.

A francia municós miniszter beszédében kijelentette, hogy a háború addig nem érhet véget, amíg a porosz militarizmus által okozott sérelmeket nem tessék jóvá. Jaures szavaival fejezte be beszédét: *Franciaország győzelme biztos, mert győzelme szükségszerű és kötelező.*

A londoni Harvard egyetem rektora, Franc Kuno, a Newyorki Independentben a béke lehetőségekről a

következőket írja: Általános emberi szempontból három kérdést kell tisztázni. 1. A balkán-kérdést, 2. a lengyel-kérdést 3. és a jelenleg hadviselő tízes és négyes szövetség egymáshoz való viszonyát. A balkán kérdésben meg kell gondolnunk az orosz befolyást, mert Oroszország nem civilizációt terjesztő hatalom. Befolyása károsan érvényesült eddig is a Balkánon, Lengyelországot pedig teljesen kihasználta és kiuzsorázta. Helyes az a felfogás, hogy a Balkánt Ausztria-Magyarország befolyása alá kell juttatni, mert ez a két ország bebizonyította, hogy az uralma alá tartozó népfajokkal, a csehekkel és bosnyákokkal szemben megértő és emberies. A Balkánt Ausztria-Magyarország felügyelete alá kell helyezni. Fel kell állítani az önálló Lengyelországot, politikai jogainak teljes függetlenségével. A németek a balti tartományokat adják vissza Oroszországnak, noha ott még németek is laknak. Belgiumot, Északfranciaországot kártalanítani kell, ezek ellenében Franciaország lemond Elzász-Lotharingiára vonatkozó igényeiről. Németországot kényszeríteni kell a nemzetközi magántulajdon sérthetlenségének biztosítására a tegeren.

A Secoló szerkesztője Borsa most írja meg Lloyd Georgeval 1916 januárjában folytatott

beszélgetést. A szövetségesek csak 1916-ban kezdenek összehangolva lenni. Eddig mintegy entente által folytatva a saját külön háborúját. Most egységesek vagyunk. A császár négymillió hadseregünk lesz kitűnően felszerelve. Győzelmet kell elérnünk, a győzelmet Anglia kitartása hozza meg, amely husz évű harc után Napoleont is legyőzte.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ

* A „Nagymama” utóljára az Apollóban. Csiky Gergely, a mi Csiky Gergelyünk bájos vigjátékának még nagyobb sikerre volt a filmen, mint a színpadon. A Corvin magyar filmgyár olyan rendezésben és kiállításban ültette filmre a „Nagymamát”, amellyel nagy sikert fog aratni a külföldön is. Természetesen nagyban hozzájárul a sikerhez Blaha Lujza nagyszony, akinek legendás művészete kell újra életre a pompás filmen. Ugy hétfőn, mint kedden zsúfolásig megtelt az Apolló-színház nézőtere s a publikum igazi élvezettel gyönyörködött a esodásan szép filmben, amely a régi magyar irodalom tiszta levegőjét leheli közénk. A Nagymama szerdán megy utóljára az Apollóban.

* Az örök bűn — Henny Portennel az Apollóban. Az idei Henny Porten-ciklus második filmjét esütörtökön és pénteken mutatja be az Apolló-színház. „Az örök bűn” a címe ennek a 4 felvonásos drámának, amely társadalmi életünk mindig aktuális, sokat vitatott problémáját tárgyalja. 3

* A sárga felöltő. (Harry Higess első kalandja az Urániában.) Szokatlan tárgy detektív drámát mutat be ma a színház. Egy új sorozat első filmje ez, melyet a világhíres rendező Meinert Rudolf rendezett, s mely méltóan mutatja be a rendezőt, mint mestert. Precíz nagystilusa munka jellemzi ezt a kitűnő rendezőt és a mai filmet, hogy nemcsak a beállításához ért kiválóan, hanem nagy tudással válogatja meg a témákat is. A mai kép egy titokzatos kabát körül bonyolódik. Egy újságró követ el büncselekményt, csak ezért, hogy lapjának érdekes riportja legyen. Ezt a témát esodátos leleményességgel és a helyzeteknek művészi összeállításával dolgozza fel a film, a melynek minden egyes jelenete érdekesítően izgató, szép és aki látta, annak örökké emlékezetes is lesz. Nem zárhatjuk le közlésünket a nélkül, hogy újlag esodátunkat ne fejezzük ki a kiváló rendezőnek ezért a fölényes higgadságért, biztos kezért, türelemes leleményességért, mellyel minden jelenet be van állítva: ez maga olyan művészi dolog, hogy megérdemli a legnagyobb dícséretet. — *Molnár Ferenc*: „A farkas” az Uránia színház legközelebbi szenzációs ujdonsága 5

* W. Psylander esütörtökön az Erzsébet-mozgósínházban. Psylander még sem a jó mozsínészek tyusa, hanem ennél sokkal több: 6 mozsínész-zseni. Nem typus 6, mert az 6 művészete nem tűr meg utáztatást, aki eddig megpróbálkozott vele, rajtavesztett s nem egyszer hallottuk a nézőtér felé kiáltani: „Hiába akarja utánozni a mi Psylinket, azt nem lehet”. Ha vannak esetleg ellenségei ennek a megtetsesült művésznek, úgy ép azért létezhetnek elvélve ily exaltált különek, mert érzik Psylander esodátos kikezdetlenségét. Legfeljebb azt lehetne szemére vetni, hogy mindig tökéletes megjelenésben, ábrázolásban, játékban egyaránt. Az aztán megint más kérdés, hogy amellet, hogy mindig különös, markáns egyénisége dominálja szerepét. Psylander mindig, minden szerepben új, friss és eredeti meglepetésekkel szolgál. — *Vasárnap* a szenzációs „Carr detektív” sorozat első része, a *Titkos szerződés*.

* „Carr detektív-sorozat” szenzációi legközelebb az Erzsébet-mozgósínházban.

* Minden esütörtökön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet mozgósínházban. 261

Tisza István gróf holnap nyilatkozik a „kijárókról.”

(Az inkompatibilitási vita bevezetője.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülése előtt nagy számban jelentek meg a képviselők a Házban. Már tíz óraker telve voltak a folyosók. A munkapárti folyosón Tisza István gróf miniszterelnök, Balogh Jenő, Teleszky József miniszterekkel szobájába vonult vissza. A folyosókon a képviselők az összejáratásokról beszéltek, és nagy izgalommal várták Zichy Aladár gróf napirend előtti felszólalását, melyben — úgy mondták, — a kijáró képviselők névsorát fogja követelni. Andrássy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf egymással megbeszéléseket folytattak. Majd Szász Károly alelnök Zichy Aladárt kereste és vele hosszasan tárgyalt.

Az ülést Szász Károly tizenegy óraker nyitotta meg a minijárt bemutatva Kolozsvár átiratát a nők választójoga ügyében. Az átiratot kiadták a megfelelő bizottságnak. Ezután közölte az elnök, hogy napirend előtti felszólalásra Zichy Aladár gróf kért és kapott engedélyt.

(Élő a „kijárók” névsorával.)

Zichy Aladár gróf beszédét azzal kezdi, hogy szerinte a köznek nagy szolgálatot tesz, ha rámutat arra, hogy a sajtóban hetek óta olyan hírek merültek fel, amelyek az egész képviselőházat a legmélyebben érintik, mert azzal vádolják meg a képviselőket, hogy hadiszállításoknál egyrészt közben jártak, másrészt pedig anyagi hasznot szereztek maguknak ezekből. A képviselőház egész testületére nagyon rossz fényt vet ez az ügy. Az egész országot nyugtalanítja, hogy egyesek a háborút vagyonszerzésre használták fel és az ilyen meggazdagodottak működését a legsúlyosabban el kell ítélni, de nem szabad általánosságban beszélni, mert a középosztály ettől távol áll. Utalni kell a kijáró képviselők ügyében arra a beszédre, amelyet a miniszterelnök Szmeresanyi György egyik felszólalására válaszul adott. A miniszterelnök ezeket mondta:

„Mindjárt a háboru elején két kéréssel fordultam a hadügyminiszter urhoz. Az első az volt, hogy adjon ki szigorú utasítást, hogy aki politikai hadiszállítási ügyben a hadügyminiszteriumba jön, azzal ne álljanak szóba, de egyúttal tegyenek jelentést nekem.”

A miniszterelnök tehát jelentést kért minden egyes kijáróról a hadügyminiszteriumtól. Tehát a miniszterelnöknek ezek szerint a kijárások minden fázisát ismernie kell. Ha tényleg voltak ilyen esetek, akkor ezt a visszáslapotot el kell intézni. Akik milliárdokat szereznek meg hadi kiadásokra, azoknak nem szabad, hogy hasznuk legyen belőle. Egyes sajtóközlemények megemlékeznek arról is, hogy a miniszterelnök birtokában meg van a kijáró képviselők listája és arról is szólnak ezek a hírek, hogy a lista szerint ötven munkapárti és 40 ellenzéki képviselő volt kijáró, holott azt is hirdették, hogy a miniszterelnök listáján alig lesz nyolc ellenzéki képviselő. Sajnos, a munkapárt és az ellenzék között olyan élesek az ellentétek, hogy türelmet és elnézést nem lehet várni. Utalni kell a miniszterelnök beszédének ama részére is, amelyet az összejáratásokról mondott s amely így kezdődött:

„Én tehát örömmel üdvözölöm, ha egyszer ráérünk és az inkompatibilitást mindkét vonatkozásában revízió alá vesszük. Addig azonban, amíg ez a törvény a törvény, azt tartom és talán volt is alkalmam, hogy e felfogásomnak tetteimmel is kifejezést adjak, hogy ezt a törvényt is teljes lelkiismeretességgel, skrupulozítással és szigorral kell végrehajtani. Ehhez még csak azt teszem hozzá, hogy ez a felfogásom fokozottan áll a háboru alatt a hadseregszállításoknál. Mert még ott is, ahol nincs inkompatibilitás, ott lehet dekorone kérdése a dolog és ilyen pillanatokban a magyar közélet presztízsének mindnyájan tartozunk, amely kell, hogy mindenkit visszatartsa, hogy bármilyen vonatkozású hadseregszállítással kapcsolatos ügyekben, mint résztvevő dolgozzék.”

— A miniszterelnök eme véleményét teljes mértékben aláírja. E véleményre respektálni kell mindnyájunknak, akik ennek a Háznak tagjai vagyunk, azért is, hogy azok, akik tényleg eljártak, bűnhődést érjenek és ezért kéri, hogy nevezzenek meg mindenkit abban a listában, amely a miniszterelnöknél van a tényleges kijárók közül, ne hagyjanak ki senkit és hogy ne gyanúsítsanak meg ártatlanul senkit és kéri, hogy hozzanak a kérdésben teljes világosságot, pártatlan őszinteséggel.

(A magyar közélet tisztasága.)

A felszólalásra Tisza István gróf miniszterelnök nyomban válaszolt:

— Miután holnap erre a tárgyra vonatkozólag ugyanis több interpelláció fog előterjesztetni, fenntartom magamnak a jogot, hogy a dolog érdemére nézve kimerítően csak holnap adhassam meg a választ. Ezúttal csak azt mondhatom, hogy amit 1916-ban elmondottam és amit a képviselő ur felolvasott, azt fenntartom most is. Eljárásomnak ez az iránya ma is. (Helyeslés jobb oldalon.) Biztosítom a képviselő urat arról, hogy a magyar közélet tisztaságát és a magyar képviselők reputációját senki sem tartja nagyobb becsben, mint én.

Felkiáltások az ellenzék oldaláról: Mit szól ehhez Lukács?

A jobb oldal helyesel.

Tisza István gróf folytatja beszédét: Közkinése ez mindnyájunknak, feltéve, hogy úgy kezeljük, mint mindnyájunk közkinését.

Felkiáltások a baloldaltól: A tisztelt barátja a Lukács, az is közkinés?

Mindenkor a legnagyobb szigorral tettem ezt, ahol kell pedig azzal az objektivitással, amelyet az ehhez fűződő közérdek megkíván. Legyen tehát meggyőződve a képviselő ur róla, hogy semminemű nyugtalanosságra, idegeskedésre ok nincs és nem is lesz.

A baloldal ismét zajongani kezd, míg a jobboldalon helyeselnék, az elnök nagynehezen rendet teremt és ezután a miniszterelnök folytatja beszédét:

Tisza István gróf: Várják be a képviselő urak azokat a részletes felvilágosításokat, amelyeket holnap adni akarok, most csak annyit ígérek, hogy azokból a teljes megnyugvást fogjuk levonhatni és az eredmény megállapításával mindnyájan megnyugvást fognak találni. (Helyeslés.)

Két évre kapta meg Szendrey Mihály a színházat.

(A szinügyi bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város szinügyi bizottsága ma délután négy óraker ülést tartott Kintzig János főispán elnöklésével. Az írók és művészek nevében ifjú Vass Gusztáv kérte, hogy a szinügyi bizottság a színházat február 3-án estére a főispán védnöksége alatt álló nagyszabású és művészi nivón álló irodalmi estély céljára díjmentesen engedje át. A szinügyi bizottság a kérelmet, amennyiben a szabályzat szerint módjában áll, az üzemi költségek megtérítésével, engedélyezte. Tudomásul vette a szinügyi bizottság, hogy Salgó Jenő rokkant színész január 25-én délután fél 4 óraker a színházban — hangverseny keretében — felolvasást tart.

Következett a közgyűlés határozati felszólítása, hogy a szinigazgató a 12.000 kor. biztosítékot tegye le és a szinügyi bizottság a színház 1917. október 1-től bérbeadása iránt az előmunkálatokat tegye meg. Szendrey Mihály szinigazgató kérvényt adott be a szinügyi bizottsághoz, hivatkozva 30 esztendő aradi múltjára és a háboru alatt szerzett érdemeire — amikor nagy nehézségeket leküzdve igyekezett a művészi nivót fenntartani — kérte az 1917. október 1-én lejáró szerződésének nyilvános pályázat kiírásának mellőzésével való meghosszabbítását. Ezt a kérelmet indokolja azzal is, hogy miután a háboruban egy nagyobb város sem ir ki pályázatot a színházára, nem lenne módjában másfelé pályáznia.

Varjassy Lajos polgármester azt javasolta, hogy a szerződést csak újabb két esztendőre hosszabbítsák meg, egyben tegyenek javaslatot a közgyűlésnek, hogy amennyiben a szinügyi bizottság határozatát magáévá tenné, kötelezze a szinigazgatót a 12.000 korona biztosítéknak 8 nap alatt való letételére. Múlek Lajos dr. bizottsági tag kijelentette, hogy a verseny mellett van. Tudjuk, — mondotta — hogy minden igazgató szívesen pályáznék Aradra. Véleménye szerint a mostani szintársulat sok kívánni valót hagy hátra, így például forszirozzák az operett előadásokat és egy férfi tagnak sincsen hangja és ha egy vendégének jön Aradra, a szomszéd városból kell mellé partnert hozni. Ha a szinügyi bizottság többsége mégis elhatározná a szerződésnek 2 évre való meghosszabbítását, úgy azt javasolja, hogy a szinigazgató ne július 1-én, hanem sokkal korábban legyen köteles az új társulat tagjainak névsorát bemutatni, hogy a szinügyi bizottságnak módjában legyen még változtatni rajta.

Fábry Sándor dr. szintén a pályázat kiírása mellett volna, de a mai nem normális időben kegyetlenség lenne egzisztenciákat megbolygatni. Másrészt kétséges, hogy épen a mai viszonyok között tudnánk-e jobb szintársulatot kapni. Hozzájárul tehát a pályázat mellőzéséhez, azokkal a kautálékkal, amelyeket a polgármester és Múlek dr. kívánnak (biztosíték letétele és a társulati névsor korai bemutatása). Indítványozza azonban, hogy további három évre adják ki a színházat Szendreynek, mert 2 esztendő tulságosan csekély idő egy szintársulat életében.

Varjassy polgármester szólalt fel ismét, majd Zerkovitz Rudolf, aki esatlakozott Fábry dr. indítványához és rámutatott arra, hogy az utóbbi időben az operett előadások nivója javult. Lukácsy Lajos Múlek dr. indítványának elfogadását kérte.

Varjassy Lajos dr. polgármester megindokolta, miért csak két esztendőre ajánlotta a

szerepét meghosszabbítását. Mert minél rövidebb időre szól a szerződés, annál inkább serkentve van az igazgató jó társulat szervezésére, a közeli pályázatra tekintettel. Javaslátát azzal bővíti ki, hogy a szinigazgató ne június, hanem már május 1-én legyen kötelező az új társulat névsorát bemutatni.

A szavazásnál a jegyző hibájából egy kis félreértés történt. Ugyanis a három évre való meghosszabbítás mellett heten szavaztak és pedig: *Fábry Sándor dr., Green Nándor főkapitány, Wadowszky Gusztáv, Zerkovitz Rudolf, Mandl Vilmos dr., Tisch Mór dr. és Stauber József.* Ezzel szemben a két éves meghosszabbítás mellett csak hatan szavaztak: *Varjassy Lajos polgármester, Lócs Rezső h. polgármester, Lukácsy Lajos, Múlek Lajos dr., Kovács Vince és Jegessy Károly dr.* Mégis a jegyző 6-6 szavazatot számlált össze és a főispán mint elnök döntött a szerződésnek csak két esztendőre szóló pályázat nélküli meghosszabbítása mellett.

Ferenc Ferdinánd politikai öröksége. (Czernin hét óra hosszat volt osztrák miniszterelnök.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Németország legnagyobb napilapjában egy magát meg nem nevező osztrák politikus vezetőhelyen a monarchiában várható alakulásokról elmélkedik, s gondolatmenetét arra az alapra építi, hogy *Ferenc Ferdinánd politikájának ujjászületése* napjai éljük.

A történéseknek ez a magyarázata *Clam-Martinitz* gróf és *Czernin* gróf kinevezése óta kísért. Az a felfogás terjedt el, hogy ezek az exkluzív életberendezésű főurak egy végrendeletet akarnának végrehajtani, amely rólunk szól, de nélkülünk készült, amely a mi állami együttélésünket akarja szabályozni, amelyet mégis egyikünk se ismer. Ezért egy újságíró olyan helyre ment el, ahol a *Ferenc Ferdinánd* gondolkodása és politikája nem maradt titok:

Danzer Károlyt, az *Armee-Zeitung* főszerkesztőjét és tulajdonosát kereste fel.

Sok státustitokba van beavatva *Danzer* dr. — a neve Ausztriában is, Magyarországon is szinte fogalomvá vált, — s állása természetesen a titkok megtartására kötelezi őt. *Ferenc Ferdinánd* politikai programjára vonatkozó kérdéseire az újságíró oly válaszokat kapott, amelyek az elhunyt trónörökösöt úgy is, mint embert, úgy is, mint politikust merőben új világításban hozzák a nyilvánosság elé. A válaszok a következők:

— *Ferenc Ferdinánd* az elmúlt század kilencvenes éveinek végén egészen az annexiókrisisig tényleg federalista hajlandóságokat hordott magában és a trialista államszerkezet gondolatától sem idegenkedett. A zágrábi felségárulási per tanulságai azonban átalakították a trónörökös gondolkodását s mondhatnók 1909. óta *Ferenc Ferdinánd* már nem volt trialista.

— A trónörökös új állami programja a centralizmus volt: a közös intézményeket akarta erősíteni, így elsősorban a delegáció hatáskörét kiterjeszteni, de a dualizmus eivi alapját ő se érintette volna: Magyarország és az Adria közé egy Horvát-, Szlovén-, Bosnyák-, Dalmátországot ő se ékelte volna be.

— A nemzetiségi igényeket a megboldogult trónörökös ekkor is honorálni kívánta, azonban és pedig éppen azért, mert a nemzetiségi kívánások méltánylásában az állami konszolidáció eszközeit látta. Erős, betelepítő,

egységes Ausztriát akart és ugyanezt az egységességet szerette volna megvalósítva látni Magyarországon is. Ez volt az a cél, amely szembe elött lebegett s a keresztényszocialista párttal elsősorban azért tartott érintkezést, mert a nemzetiségi szélsőségek között áthidaló és egységesítő politikát várta tőlük.

— A keresztényszocialistákkal is csak addig dolgozott volna *Ferenc Ferdinánd*, amíg az ő politikájához alkalmazkodnak, mert — igaz — nagyon vallásos ember volt, de a politikai klerikalizmust nem akarta. Az őn eziránti kétségeit egy jellegzetes példával azonnal is illusztrálhatom: 1908—1909-ben *Ferenc Ferdinánd* *Gallen* gróf, Szent Benedekrendi szerzetessel politikai napilap alapítása érdekében tárgyalta. A trónörökös kívánsága az volt, hogy a lap jó osztrák („gut österreichisch gesinnt“) politikát csináljon s ugyancsak határozottan kívánta, hogy a lap minden klerikális irányu politikától ment legyen.

Ferenc Ferdinánd realpolitikos volt és azokat a pártokat és irányokat fogadta volna mindig a szeretetöbe, amelyek az ő politikáját csinálták volna. És itt újra hangsúlyozom: politikai ideálja 1909 óta nem a három részre tagozott monarchia, hanem az erősen egymás mellé kapcsolt Ausztria-Magyarország.

Az *Armee Zeitung* főszerkesztője röviden még a következőket mondotta: Rendszerint lát-e alban, ahogy az egyes exponált helyeket most a trónörökös emberei foglalják el? Illetékes helyen mondták, hogy *Czernin* 7 óra hosszat osztrák miniszterelnök is volt...

— Abban, hogy ők jönnek, abban kétségtelen a rendszeresség, de abban pillanatos célszerűségi megfontolások is dönthetnek. Így például, amit *Czernin* osztrák miniszterelnökségéről mond, — *ha már ugyis tudja — megerősíthetem. Czernin* gróf *Spitzmüller* vizsgálójepe után hét órán át csakugyan deszignált miniszterelnök volt.

— *Hohenlohe* szociálisan gondolkodó ember. A választói jog demokratikus kiépítésének feltétlen híve a herceg s a nemzetiségek szociális és kulturális érdekeivel szemben mindenkor megértő politikusnak bizonyult. S hogy most milyen? Német radikálisok oly terveiről, amelyek az osztrák nemzetiségi problémát még mindig a régi recept szerint akarják gyógyítani, a közelmúltban szarkasztikus formában mondott ítéletet... igen előkelő helyen... És *Hohenlohe* — mondják — az uralkodóház miniszterének tisztsége várja...

Ezzel végződött az érdekes beszélgetés, amelyből az az impresszó maradt, hogy a háboru utáni politika a háboru tanulságaiból fog kiindulni s nem a háboru előtti politikából.

Kiváltáson a királyá! Bécsből jelentti tudósítónk, hogy IV. Károly király önelégése ma kiváltáson fogadta Badenben: *Montecuccoli* tengernagyot, *Szász Coburg-Gotha* Lipót sorhajó hadnagyot, *Draskovich* főhadnagyot, *Tormássy* Pál káplánt, öfelsége egykori tanítóját, *Nostitz* vezérnagyot. Majd *Marschal* tanárnak út készítő metszobrához s körübelől fél órai minázás után szünutat tett *Zita* királyné társaságában. A király ezután *Popovits* Sándor bankormányzót fogadta.

Wilson és a csehek. Bécsből jelentik: A esen pártok két napig értekezést tartottak az ementénak *Wilson* jegyzékére adott válaszárol. Arra a megfigyelésre jutottak, hogy az elfogadatlann és enőt a határozatrol értesítettek *Clam-Martinitz* miniszterelnököt, valamint *Czernin* gróf kárgyminiszter. A határozatrol eznapig azaz keztak.

H I R E K.

Két és fél millió élelmiszer család.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Berlinből jelentik: A Berlinben fölfedezett élelmiszeres család mérete a hirhedt párisi *Humbert* esetre emlékeztet. *Kupferné* leányával a háboru elején *Lipeséből* Berlinbe költözött és a midőn férje meghalt, mindenféle eszközt kutatótt, hogy fényűző életüket tovább folytathassák. *Kupferné* asszony a *Potsdamer Strasse* közelében nagy üzleti helyiségeket bérelt és leánya nevére élelmiszerbehozó üzletet alapított. Egyidejűen a berlini előkelő nyugati negyedben elegáns lakást tartott. A még eléggé fiatalos anya és gyönyörű szép leánya szalonjukban csakhamar igen előkelő társaságot gyűjtöttek maguk köré, leginkább öreg urakat, akik pénzbetéttel vettek részt az üzletben. Egy hamisított közjegyzői okirat, amely nagy betétekről szólt jó hangzásu nevekkel, szintén megtette hatását.

Kupferné igen nagy kamatokat ígért és fizetett is, természetesen mindig újonnan belépő üzletrészesek befizetéséből. A fizetett kamat husz százalékgig emelkedett. *Kupferné* vállalkozásának hitele nőttön-nőtt és számos ember valósággal ráerőszakolta a pénzét. Még az üzlet alkalmazottjai is betéttel vettek részt az üzletben. Vidéki és bécsi tapasztalt kereskedők is rendelkezésére bocsátották pénzüket, míg végre egy bizalmatlanná vált hitelező sürgetésére beavatkozott a rendőrség és az anyát is, a leányát is letartóztatta. A legújabb beadvók két és háromnegyed milliót veszítenek. A letartóztatottak azt állítják, hogy tíz millió márká áruforgalmuk volt.

— **A Józsefnádor Malomcsatorna Társaság új elnöke.** Tegnap folyt le *Borosjenőn* a *Józsefnádor Malomcsatorna Társaság* elnökválasztó közgyűlése. Ennek a csatornának, a mely *Körösbökeny*től *Nagypélig* húzódik, tudvalevőleg igen nagy közgazdasági jelentősége van már most is, mert tizenegy vizimalmot lát el hajóerővel. A háboru után még nagyobb jelentősége lesz a csatornának, amelyről megállapították, hogy a viziereje még távolról sincs teljesen kibaszálva és a háboru után a csatorna vizierejét újabb iparvállalkozásokhoz fogják felhasználni. A társaság elnökeül *Králi* Gyula elhalálása után kilenc évvel ezelőtt *Solymossy* Lajos báró aradmegyei nagybirtokos országgyűlési képviselőt választották meg, aki önzetlenül és valóban szép eredményei működött a társaság élén. Nagy elfoglaltságára való tekintettel *Solymossy* báró lemondott az elnöki tisztségről és helyére tegnap a közgyűlés *Králi* Lajos dr. aradi ügyvédet a *Józsefnádor Malomcsatorna Társaság*nak husz éven át volt ügyészét választotta meg egyhangu lelkesedéssel. Az új elnök elismertszaktentély a viznüvelésmények terén; kétségtelen, hogy a társaság érdekében teljes mértékben ki fogja használni értékes munkarejét és kiváló összeköttetéseit. A közgyűlés a lelépő elnöknek buzgó tevékenységéért elismerését nyilvánította.

— **A „Möwe II.“ hőstettei.** A *Wolff* ügynökseg jelentti *Newyorkból*: Az új *Möwe* bravuros cselekedeteiről nagy elismeréssel nyilatkoznak mindenütt. A nagy *newyorki* lapok hasábos cikkekben méltatják a „romhajó“ lényes hajtóereit, amelyekkel már eddig is 20,000,000 dollár kárt okozott az entente kereskedelmének.

Árdrágító bankok.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: A rendőrség nagyarányu nyomozást indított a közlemezési ügyosztály által a közraktárakban november 18-án lefoglalt 2986 láda szardínia ügyében. A szardíniát bankok-finanszírozta ügynökök és bizományosok halmozták fel, akik közül egynek sinesen iparigazolványa. Árdrágítás címén a rendőrség följelentést tett a bankok ellen is, mert árdrágító tevékenységük minden esetben az alkalmi üzérkedés bélyegét viseli magán, a pillanatnyi helyzetet akarták kihasználni. Az ügybe a következő bankok vannak belekeverve: *Forgalmi bank, Angol-osztrák-bank, Országos Hitelintézet, Közgazdasági Bank és váltóüzlet, Ma-*

gyar-Cseh Iparbank, Horvát Országos Bank fiókja, Kassai Jelzálogbank, Gabonakereskedelmi r. t.

Ezek a bankok egyrészt saját tárcájukra vásárolták a szardíniát, részint pedig ügynököket pénzelték. Az ügynökök névsora eddig a következő: *Tihanyi Albert gabonaügynök, Frey Miksa, Prager Mór, Leipnik Miksa, Reichardt Emil, Schetter Albertné fűszeres.* Ezek 100—100 láda szardíniát vásároltak.

Bernát Miksa, a Hungária kereskedelmi részvénytársaság vezérigazgatója ellen már megindult az eljárás, de a rendőrségi nyomozás még nincsen végleg befejezve, újabb nevek várhatók.

— **Orosz fogságban lévő honvéd százados házassága.** Igen érdekes házasságkötés történt Bécsben. Mint ismeretes, néhány hét előtt ugy Ausztriában, mint Magyarországon a kormányok egy rendkívül humanus és társadalmi szempontból is fontos rendeletet adtak ki, amely lehetővé teszi, hogy hadviselő ellenségeinknél hadifogságban lévő osztrák, vagy magyar állampolgárok már fogságuk idején házasságot köthessenek jogi formák között, megbizottjuk közbenjöttével. Ennek a rendeletnek alapján lépett házasságra az Aradon annak idején igen jól ismert és tisztelt *Abonyi Henrik dr. leánya, Laura, Hajós Oszkár* második honvédtalálkozó századosal. *Przemysl* elestekor jutott orosz fogságba *Hajós kapitány*, akit *Krasznaja—Reitskaba* vittek és ott internáltak. Az ottani fogolytáborparancsnokság engedélyével jött meg az a nyilatkozat, amelyben *Hajós kapitány* beleegyezését adja, hogy bécsi ügyvédje helyettesítse őt a házasságkötésnél az anyakönyvvezető előtt és elismeri, hogy az említett miniszteri rendelet alapján megkötött házasságot törvényesnek és magára nézve kötelezőnek vallja. Mint említettük tegnap meg is történt a házasság, a melynél a vőlegényt az ügyvéd képviselte.

— **Megszüntették az utolsó francia anarchista lapot.** *Genéből* jelentik nekünk: A háború előtt nagy kedveltségnek örvendett a francia munkások között a *Kropotkin* anarchizmus szellemében szerkesztett *Libertaire* című anarchista lap. A lap tartalma olyan szelíd volt, hogy mikor a háború elején a francia kormány az összes forradalmi lapokat betiltotta, a *Libertaire* továbbra is megjelenhetett. Ennek a lapnak hasábjain látott napvilágot az annak idején nagy feltűnést keltett anarchista kiáltvány, melyben híres orosz, francia, angol anarchisták, mint *Kropotkin, Jean Grave, Maus*, azt írták, hogy ez a háború az embériség szabadságharc s az entente-államok anarchistái most büszkének arra, hogy ők is vérüket aldozhatják hazájukért. A munkásmozgalmában nem nagy szeretetnek örvendett a lap s a rendőrség alkalmazottjának nevezték, mert állandóan átadta a rendőrségnek azok névsorát, akik a háborúellenes mozgalomban résztvesznek. Azonban most a *Libertaire* is rájárt a

rud, mert érthetetlennek mondta, hogy miért nem fogadta el az entente a központi hatalmak békeajánlatát. A lapot erre betiltották s az összes munkatársait börtönbe vetették.

— **Párbajozó katonatisztek.** Budapestről telefonálja tudósítók: Ma délután a *Rákossy-féle* vívóteremben *Zichy Géza* alezredes és *Acs Tibor* földbírtokos, jelenleg hadnagy, kardpárbajt vívtak. *Zichy Géza* segédei *Kállay* és *Debreceny* századosok és *Acs* hadnagy segédei *Balog* és *Stösszel* hadnagyok voltak. A felek nagy erővel csaptak össze. Az alezredes mindjárt az első összecsapásnál fején és homlokán súlyosan megsérült, a hadnagy kisebb karcolásokat szenvedett az arcán. A párbaj oka magántermészetű összeszólalkozás volt.

— **A sárga borsó ára.** A m. kir. belügyminiszter által kiadott rendeletben gyökerező jogomnál fogva Arad város területe nézve 1917. évi január 23-tól a hántolt sárga borsó kiesinybeni árusítási árát kg.-ként 1 korona 50 fillérben állapítom meg. *Varjassy Lajos* polgármester.

— **Egy milliomosasszony éhhalála.** Érdekes esetről értesít bennünket szerajevói levelezőnk: Egy hetvenkét éves öreg asszony, akinek félmillió korona készpénz vagyona volt, az utóbbi időben fukarsága miatt már a mindennapi kenyeret is megvonta magától s a szó szoros értelmében éhen halt. A gazdag öreg asszony férje halála után költözött Mosztárból Szerajevóba s ott éveken keresztül teljes visszavonultságban élt. Gazdagsága dacára rendkívül zsugori volt; sem eselődét, sem takarítónót nem tartott. Szomszédjaival nem érintkezett. Husz esak minden második hónapban evett egy keveset s igen zord hidegnek kellett beköszönteni, hogy a kályhájába valamiéske fűtőanyagot tegyen. Az utóbbi napokban a szomszédoknak feltűnt, hogy már három nap óta színet sem látták a fukar milliomosnőnek s értesítették a rendőrséget, a melynek kiküldötte csak az ablakon keresztül tudott a lakásba jutni, mert az összes ajtók belülről el voltak zárva. Az egyik szobában a padlón találták meg az öregasszonyt holtan, eltorzult vonásokkal. A pamfagon egy meleg selyemtakarót láttak, mely még teljesen használatlan állapotban volt s az asztalon feküdt a kenyérjegycédula, amelyről egyetlen szelvény sem hiányzott. A holttestet kórházba szállították s ott a rendőrorvos állapította meg, hogy éhen halt. Érdekes, hogy

egyetlen rokon sem maradt utána, úgy, hogy egész vagyona a szülőföldjére, Mosztárra száll.

— **Milliók sikasztások Oroszországban.** Stockholmból jelentik: Mikor a kievi katonai bizottság revízió alá vette annak a huszonötmillió kölcsönnek hovatfordítását, a melyet Kíev város az élelmiszer ellátás biztosítására vett fel, kiderült, hogy az eddig felhasznált tízenegymillió korona nagyobb része elsikkadt. A Ríejes pedig arról értesít, hogy a karkovi kereskedelmi alkalmazottak hitelegyesületének bankjából több mint két és fél millió rubel értékű értékpapír tűnt el s eddig több mint tíz embert letartóztattak.

— **Gyermekkocsik** 50 koronától 250 koronáig *Fischer Simon* nagyáruházában. 311

Kürthy báró nyilatkozata a berlini tanácskozásról. Újabb élelmiszerjegyek lesznek.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A *Wirtschaftszeitung der Zentralmächte* tudósítója beszélgetést folytatott *Kürthy Lajos* báró titkos tanácsossal, az Országos Közlemezési Hivatal elnökével, aki a leghatározottabban hangsúlyozta, hogy ellenségeink kiéheztetési politikájának kudarcot kell vallania és kudarcot fog is vallani. Ha Magyarország élelmiszerkészleteit nem is lehet bőségeseknek mondani, mégis lesz rá mód, hogy a legközelebbi aratásig kitarítsunk. Hogy a szövetséges központi hatalmak miképp fogják egymás között felosztani az egyik, vagy másik részen nélkülözhető készleteket, elsősorban a termékeny Romániában szerzett zsákmányt, arról ez idő szerint semmit sem lehet közölni a nyilvánossággal.

A beszélgetés ezután a körül a kérdés körül forgott, vajon lehet-e intézkedéssel még a háború folyamán a termelés fokozását elérni, nevezetesen vajon sürgetik-e a belterjesebb földmívelést és a vágómarha okszerű hizlalását.

— E tekintetben — mondta *Kürthy báró* — minden megtörténik az állapotok javítása érdekében. Menni is fog a dolog. Elég, ha arra utalunk, hogy Magyarországnak kenyérmagvakkal, kiváltópp búzával bevett terület az idén, meghaladja az átlagot és sokkal kedvezőbb, mint az előző évben. Állandóan azon dolgoznak, hogy az élelmiszereket a legigazságosabban osszák fel. Azt, hogy minden országban az emberek egyforma mennyiségű élelmiszert kapjanak, nem lehet keresztülvinni, mert figyelemmel kell lenni az egymástól eltérő viszonyokra. De hogy a különféle viszonyoknak, megfelelően a felosztás igazságos legyen, arról gondoskodnak. E tekintetben a jegyrendszer a legjobban bevált és tervben van e rendszer további kiépítése. Amennyire lehetséges, valamennyi élelmiszert csak jegy ellenében szolgáltatják majd ki a fogyasztónak. A liszt-, kenyér-, zsír- és cukorjegyen kivül ezen-tul kávé-, bab-, lenese és más jegyek is lesznek. Magyarország, Németország és Ausztria élemezési hivatalai közt az állandó és közvetlen érintkezés már megvan.

SPORT.

+ **Hörvadászat.** Az Aradi Vadászegylet ezúton tudatja tagjaival, hogy hörvadászatát folyó hó 28-án tartja meg. A vadászon résztvevők az étkezésről maguk gondoskodnak. Találkozás reggel 8 órakor lesz a szeregnyázi Rajku tanyánál. A vadászon résztvenni szándékozóknek rendelkezésére fog állani a Martagyár autóbúsa, mely autóbúsz pontosan reggel 7 órakor fog indulni a Városi kávéháztól. — Az elnökség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Magyar Bank tőkeemelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t., mint már megirtuk, elhatározta, hogy alaptőkéjét 35.000 darab új részvény kibocsátásával 66-ról 80 millióra emeli föl. Az igazgatóság azzal a megokolással terjeszti a február 8-ikára egybehivandó közgyűlés elé erre vonatkozó javaslatát, hogy a tőkeemelést az intézet forgalmának rendkívüli növekedése, vállalatának erős terjeszkedése, továbbá új érdekeltségeknek az intézet hálózatába való bevonása teszi szükségessé.

A Magyar Bankot, amelynek nagy arányú fejlődése a magyar gazdasági élet alkalmazkodó képességét bizonyítja, 1890-ben Baross Gábor kezdeményezésére alapították, azzal a főrendelattal, hogy Fiumén át a Kelet kereskedelmi életében részt vegyen. A mostani tőkeemelés is messzemenő célt szolgál, mert azt a pénzügyi hatalmat, hogy az intézet saját tőkéi több mint száz millióra, összes idegen tőkéi 400 millióra szaporodnak, a Kelettel való gazdasági összeköttetés megerősítésére fogja fölhasználni. A Magyar Bank számot vetett mostani elhatározásánál azzal, hogy nagy föladat vár rá a Balkánon, ahol már két évtized óta igen benső üzleti összeköttetést ápol.

A Magyar Bank minden tőkeemelése, a gyümölcsöző vagyon gyarapodását jelentette, s ennek folytán minden tőkeemelést osztalékjavulás kísért eddig nyomon. A Magyar Bank mostani pénzügyi megerősödése értesülésünk szerint ezen a téren is már a legközelebbi mérlegjelentésben kifejezésre fog jutni. Az osztalék, amely 1906. év óta tartósan haladta meg a 9 százalékot, az új mérlegben további javulást fog feltüntetni.

Az új részvények árfolyamát, valamint a kibocsátás további módjait az intézet ezután fogja megszabni.

SZERKESZTOI UZENETEK.

K. E.-né. Sorsjegyei nem nyertek.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 24-én szerdán:

A) Bérlet. B) Bérlet.

Kertész Vilmos felleptével:

Hoffmann mesél.

Opera 3 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.)

Karthausi.

**Gyertyát,
Zsíros szódát,
Kristály szódát,
Gyufát,
Cukorkát,
Citromot**

és mindennemű háztartási, élelmi és iparcikket belső hadszinterületre is szállít

Gonda Nándor, Déva

Zsírosszóda

100%-os, 100 kg-os hordókban, nagyobb mennyiségben, napi árban kapható

Guttman Sándor

árutügyösknél Arad, Vároai kávéház. 606

Pk. 4769/4. 19.6. szhoz.

Arverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak a fenti sz. végzésre következtében Első újszentannai takarékpénztár és Zimmermann Károly javára 320 kor. 240 kor. és 260 kor. tőke és 320 K után 1914. évi október 20-tól, 240 K után 1915. évi március 8-ától és 260 K után 1915. évi augusztus 13 napjától 6% és 800 K tőke. ezek 1915. évi június hó 1-től 5% kamattal, 1/2% váltodíj és eddig 620 kor. 40 fillérben megállapított költségek erejéig befoglalt és 1805 koronára becsült 2 darab 16, 6 mm. buza, 5 mm. árpa és egyéb magok Zimándkőzön, az 57. sz. házban 1917. évi február hó 5-én d. u. 2 órakor és folytatódag Zimándkőzön, a 97. sz. házban 1917. év február hó 5-ik napján d. u. 3 órakor nyilvános árverésen a leg többet ígérő vevőknek el fognak adatni.

Ezen árverés az újszentannai bank javára 200 K és 900 K tőke és jár. és az Első újszentannai takarékpénztár javára 288 K tőke és jár. iránt is elrendeltetik.

Arad, 1917. évi január hó 18.

Najmányi Béla,
bíró. végrehajtó.

979—1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendeletet a következőkben teszem közzé:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elválasztásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonák, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beoktatott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdőőrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

2. §. Minden kutya birtokos köteles kutyáját kellően etetni, itatni és gondozni, és egészségi állapotát figyelemmel kísérni.

3. §. Minelyt valamely kutya belső megbetegedésre utaló jelek mutatkoznak, egyáltalán ha a kutya bujkál, vagy megszőködt, továbbá, ha azt veszettségre gyanús, vagy vezetett állat megmaria, birtokosa, illetve a gondozásával megbízott egyén, azt az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában megjelölt állategészségügyi hatóságnál (kapitányi hivatalnál) bejelenteni tartozik, egyúttal köteles a kutyát, amennyiben nem szőködt meg, a hatóság intézkedéséig elkülönítve biztos helyen elzárni. A veszettség, veszettség gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén követendő eljárás az 1888. évi VII. t.-c. 65—72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 40000—1888. sz. rendelet 189—192. §-ainak, nemkülönben az 52968—1908. sz. földművelésügyi ministeri és az e tárgyban kiadott egyéb ministeri rendeleteknek határozmányai irányadók.

4. §. A város belterületén minden kutya az utcára s általában házon kívüli helyre csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral bucsájtathatók.

25. §. Haragos és általában a községtelepekre veszélyes kutyákat nappali birtok módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig azok csakis zárt udvarban bucsájtathatók szabadon.

26. §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt pásztorkutyákat pedig nyakukról, első lábuk alul 8 centiméter távolságra felfüggetve kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

27. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe ugyancsak társaságokba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom betartásáért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa (bérlője) illetve a társasági alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.

28. §. Vásárra kutyát vinni tilos.

29. §. Kutyát kínozni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutyájáról az ebbárcát jogtalanul elveszi b) aki más kutyájáról szóló ebbárcát saját kutyáján haeználja, c) aki saját kutyájára szóló ebbárcát másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy meghamisított ebbárcát viseltet, e) aki a 6—8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebbárcát kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a valóságnak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22—30 §-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősül, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január 15.

Green, főkapitány.

Használt ólom megvételre keresetlik.

SIROLIN "Roche"

innalbetegségek, számarhuruk, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

- 1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
- 2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használják.
- 3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen oszlokkent.
- 4. Sirofuzisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszerésztárban ára 4/100000

A dévai kir. járásbírósg.
Pk. 209—1917. szám.

Hirdetmény.

A dévai kir. járásbírósg közhírré teszi, hogy az állítólag elvezett következő okirat: A dévai takarékpénztár r.-t. dévai bef. cég által Ander Antal nevére kiállított 6191. számú, 508 kor. 75 fillérről szóló betéti könyv megsemmisítése iránt az eljárás Ander Antal dévai lakos kérelmére folyamatba tette. Ehnel'ogva felhívja az említett okirat bíróságát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori bekiatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a lejárt határidő leteite után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Déva, 1917. évi január 18.

Dr. Török, s. k.
kir. bíró.

644

4229/1916: tkv. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A borosjenői kir. bíróság mint tkv. hatóság közhírré teszi, miszerint a Kisbirtokosok Orsz. Földhiteintézete budapesti cég végrehajtónak, Barta József és társával elleni 570 korona 16 fillér tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a biendi kir. bíróság területén fekvő és a seléndi 615. sz. tkvben A. I. 1—2. sorsz. és 768/77—778., 779/6. és 769, 871—778/779. 780/55. hrsz. a. ingatlan 3000 kor., a seléndi 616. sz. tkvben 768/771—778., 779., 780/38. hrsz. a. ingatlan 1100 kor., a lugozói 856. sz. tkvben 151—154/a. 2., 5., 8. hrsz. a. ingatlan 276 kor., a lugozói 276. sz. tkvben 552/495. hrsz. a. ingatlan 600 kor., a lugozói 348. sz. tkvben 871/495. és 870/495. hrsz. a. ingatlan 1100 kor., a lugozói 567. sz. tkvben 869/495. hrsz. a. ingatlan 1300 kor. és az újarkosi 86. sz.

tkvben 421/254—256. hrsz. a. ingatlan 1700 kor. kikiáltási árban 1917 évi február hó 10. azaz (Tiz) napjának d. e. 10. 2 és d. u. 2 órákor Lugozó, Selénd és Újarkos község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladni.

1. Ha a kikiáltási áron felüli ígért nem tétetnek, az árverendő ingatlan a kikiáltási áron alul el nem adatik.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át, vagyis 300 kor., 110 kor., 27 kor. 60 fillér, 110 kor., 150 kor. és 170 koronát bánatpénzként készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban letenni, a bánatpénzül letett értékpapirokat tartozik vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt az ingatlan becsárának 10% át készpénzzel kicserélni, minak elmulasztása a 10. pont következményeit vonja maga után.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1916. november 7-én.

Haty, s. k.

651

kir. bíró

10450—1916. pm.

Hirdetmény.

Az Országos Közélelmezési Hivatal 3351—1916. számú rendelete szerint a cs. és kir. hadsereg főparancsnoksághoz állandóan érkeznek különböző a lami és önkormányzati hatóságoktól megkeresések, melyekben különösen a hadereg részére dolgozó üzemek számára szükségüket petroleum és egyéb motorhajtó anyag átengedése kérelmezik.

Tekintettel arra, hogy a cs. és kir. hadsereg főparancsnokságának nem áll módjában az ilyen kérelmeknek eleget tenni, közhírré teszem, hogy az ilyen irányú kérelmekkel jövőben közvetlenül a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter urhoz kell fordulni.

Variassy, polgármester.

28815—1916. kh.

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltam, hogy a nagymélt. m. kir. miniszteriumnak az italokhoz kiszolgáltató cukor mennyiségének és a kiszolgáltató módjának szabályozása tárgyában kelt 3165—1916. M. E. sz. rendeletét, melyet már 24516—1916. szám alatt I. év október hó 11-én kelt hirdetménnyel közhírré tettem, az érdekeltek nem tartják be.

Figyelemztem tehát az érdekelteket (fogadók, vendéglők, kávéházak, kávéházak, cukrászdák, szeszes italok kimérésére szolgáló helyiségek, egyleti jellegű és más étkezőhelyek) hogy cukrot italok mellé csakis a fent hivatkozott s már közhírré tett rendelet 2. és 3. §-ában meghatározott módon és mennyiségben szabad kiszolgáltatni és pedig:

a) Egész adag italhoz kocka-kristály, vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 8 darab nagykockát, vagy 4 darab kiskockát. b) Egy csésze vagy egy pohár italhoz kocka- vagy kristály vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 2 darab nagykockát, vagy 8 darab kiskockát. c) Kis csészékben vagy kis pohárban kiszolgáltató italhoz kocka-, kristály- vagy porcukrot 9 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 1 darab nagy kockát vagy 2 darab kis kockát.

Asi a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármily módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Green, főkapitány.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőse

Kis tégely 1.50 kor.

Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje

nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér

Rozsnyay Serail opora

Lehető finomságu. Crém. fehé, rózsza és testszel.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lor du bal orgona, piros rózsza, Serail. Uvagle 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél.

152.

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Archámlasztás!

A kozmetika újabb vívmánya. Egy beállított tanár találmánya. Fejleszti az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen fájdalommentes és fájdalom nélküli választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcot eredményez. megjelölés idevé teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Kötelező minden nőnek évente legalább egyszer lehamlasztani a felső bőrréteget, hogy a hónapokon át lecsúszott idegen anyagoktól (puder, kenőcsök) és bőrtisztítánságoktól megtisztítsa. Eredményes sikerét a legjobban az bizonyítja, hogy aki már me kísérlete, a legnagyobb meglepetéssel nyilvánította. Beszéltem kozmetikus arcápoló intézetemben ideiglenesen Bathyány-utca 10. szám alatt.

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

Helybeli nagy gyári vállalat

koros

mezőbbi belépésre több évi gyakorlattal bíró

hivatalnoknőt,

aki magyar és német gyors- és gépirásban járás.

Ajánlatok „A. B. 1917.” jellege alatt a kiadóba küldendők.

642

Fagydegánatok

stimulálására, febrilszűrtetőség biztos meg-

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

Ára ecettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-téle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra.

Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legalkalmasabb és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melegem”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb

állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.

Ára 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyezertárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoltjuk.

Minden szó hirdetés ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 10 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzásai kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyk tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Marcus.

Hétkor reggel fent. 674

„Mérnök 10.”

jellegére levél van a kiadóban. 675

„Mérnök 10.”

levele van Fridától. 689

„Egyedül”

jellegére levél érkezett. 687

„Szomorú asszonykának”

levele van a kiadóban. 686

Távollevő orvosnak

szomorú egyhangú napjait feleleveníthetné és megérthetné, soraival egy kislány. Választ lehetőleg lapban jelezve „Mérnök” jellegére kérek. 682

Két fiatal leány

szeretne megismerkedni tisztességes szándékból két vigkedélyű úrral. Levelet „Kettős” jellegére kiadóra kérünk. 672

Ismerettség hiányában

őszinte, szolid fiatal leány vagy asszonyka ideális, tisztességes barátságát keresem lehangorubb díszrecció mellett. Csak teljes című leveleket kérek „Mérnök 10.” jellegére a kiadóba. 589

Alkalmazást keres.

Tisztességes asszony

mosó- és vasalónőnek ajánkozik. házhoz. Hoffmanné, Simándi-ut 1. 659

Alkalmazást nyer.

Igáskocsi

keresek. Nagy Farkas, Arad. 671

Fodrász

keresetik, naponta fésülésre. Cím a kiadóhivatalban. 661

Deutsches Mädchen

wird gesucht zu einem 3 Jahr alten Kinde. Leichtes Hausarbeit ist auch nöthig. Adresse Erzsébet-körút 1/a. 673

Fiatal segédet

keresek vegyeskereskedésem részére febr. 1-re. Reisz József, Alsósimánd. 588

Irodai gyakorlati bíró

kisasszony azonnali belépésre alkalmazást nyer Löwy és Pollák cégnél, Nádor-utca. 688

Ételmező raktár

kezeléséhez azonnali belépésre egy óvadékképes raktárkezelő kerestetik. Ajánlatok az Arad és csanádi egyesült vasutak „Magánüzemének központi felügyelőségéhez”, József főherceg ut 22. sz., III. korszak, földszint, 6 ajtó intézendők. 6850

Nyomdász-tanulónak

felvételt két fű, ltk a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gyógyászat.

Az angel

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Ingatlan.

Földszintes ház

forgalmas országúton, vasút közelében, kőszalma és szatócs üzlettel, logokkal felszereléssel eladó. Cím a kiadóban. 658

Aranykő-utca 24

számu ház eladó. Bővebbet Aranykő-utca 2. sz. alatt. 658

Urban Ivan-utca 5

számu kisebb bérház, vízvezeték villanyvillanással, szép kerttel, üzlethelyiséggel eladó. 653

Kisebb bérház

üreltel Aradon, és Gyoron a piactérhez közeli ház telekkel eladó. Bővebbet Aranykő-utca 4. 654

Vécsey-utca 6/a

számu emeletes ház, eladó. Felvilágosítást ad, ösv. Bore Vidány, Karolina-utca 3. I. emelet. 660

Szék-utca 2/b. számu ház

eladó. Bővebbet ugyanott. 665

Eladó ház.

A belvárosban egy földszintes adómentes ház, mely tisztán 6%-ot jövedelmez, eladó. Bővebbet az Aradi Ipar- és Népbank jelzálog osztályánál. 663

Egy modern magánház,

a város központjában, nagy gyümölcsös kerttel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 663

Eladó

magánház. Üzletberendezéssel, Makón. Eladásra ügynököt keresek. Lukács, Zimánudfalu, pályaudvar. 669

A belvárosban

kisebb magánház eladó. Cím a kiadóhivatalban. 665

Földszintes

szép, modern magánház, a város központján, istálló, kocsiszín, két nagy padozott borspaccal, eladó. Értekezhetni: Révay-utca 18. szám. 648

Gróf Leinzege-utca-ban

fél jövedelmező emeletes bérház előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet Aradi Kereskedelmi Banknál. 625

Sarló-utca 20. számu

sarokház, melyben főforgalmu szatócsüzlet van, dohány- és italmaestri jogokkal, eladó. — Ugyanott fedőserép megvételre kerestetik. 4302

Vétel és eladás.

Méz.

Tiszta virágmez kapható, Seoberger Mihály-nál, Boros Bent-ter 20. 657

Ajánlok

kereskedők és kávéosk részére, kitűnő minőségű teát olcsó árban, prima minőségű szilvainak. Biener, Florián-utca 11. szám. 653

I pár teljesen új

bélelt box csizma, parádés kocsis öltöny, lábtavár, bunda, eladó. Róth László Asztalos Sándor u. 9. (butorúzet.) 664

Eladásra

kerülnek gazdaság felosztásra miatt különféle gazdasági eszközök és gépek, dohány-pajta felszerelés, stb. Bővebb felvilágosítást ad Ifj. Szlovák Gyula, Temesvári utca p. Temesvári. 592

Ütvelel könyvek

beíró könyvek, és irodaszerek raktára Deák Béla könyv- és papírkereskedésben Forray-utca. Telefon 902. 6071

Egy allig használt egyenáramu

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különféle.

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, Ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

A drága vanillit

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillon, egy zacskó ára 10 fillér. Cukrázoknak, vendéglátóknak nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Dr. Schajkovszky

lábizzadási elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szor, biztonságos hat, Ára 1 korona. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy iródnak, Deák Ferenc u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Helasit.

A legártalmatlanabb arccepítő és finomító. Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesszerek) arcot naponta néhány sor eszközök, gyapotra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehellet finomsága harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs gyógyszerárban és vegyesüzlet gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

4506—1916. tkv. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek

A borosjenői kir. jóvátság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Kisbirtokosok Orsz. Földhitehnt. budapesti cég végrehajtatosak, Hartmann Samu szől. Asztalos Katalin és társai végrehajtást szentelnek elleni 210 kor. 40 fillér tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folyán az aradi kir. tiszák és a bjénői kir. jbróság területén fekvő és a lugozói 162 sz. tkvben A. I. 4. sor. 880/495. hrsz. a. ingatlan 540 korona, a lugozói 202 sz. tkvben A. I. 1. sor. 867/193. hrsz. a. ingatlan 2020 kor., a lugozói 367. sz. tkvben A. I. 1. sor. (15'—154/a. 2.55.) hrsz. a. ingatlan 870 korona, a lugozói 396. sz. tkvben A. I. 1. sor. 602/495. hrsz. a. ingatlan 340 korona és az ulrkosi 190. sz. tkvben A. I. sor. 403/254—256. hrsz. a. ingatlan 320 korona kikiáltási árban 1917. február 6. azaz (Ha) napjának d. e. 10 és 12 órákor Lugozó és Újarkos község-názánál megtartandó nyilvános árverésben a következő feltételek mellett fog eladatal.

1. Ha a kikiáltási áron felül ígért nem tétetnek, az elárverzendő ingatlant a kikiáltási áron alul el nem adatik.

2. Árverésni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át vagyis 55, 202, 87, 84 és 82 koronát bánatpénzként ká z-pénzben vagy óvadékképes értékpapirokban lenenni, a bánatpénzül letett értékpapírt kat tartoznak vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 80 nap alatt az ingatlan becsárának 10% át kés-pénzszel kicserélni, minek a mulasztása a 10-ik pont jogkövetkezményelt vonja maga után.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1916 november 22-én.

Haty, s. k.

kir jbró.

652

ÖCSKA

horgolt és kötött áruért, harisnya és kapocért, szétzakadtért is, gyapjuból különként K 7-től K 12-ig, pamutból különként 120.

Uj gyapjufonal és ennek maradékért K 16. Uj pamutfonalért és ennek maradékért K 6-tól K 10-ig fízot a Maschinenstrickerei Glücksmann Vilmos Wien, XV., Stut-terhei-str. 4. Minden küldeményt szonal es pontosan leszámol, nagyobb tételeket személyesen is át vesz. 7231

AKI

házat, vagy földbirtokot

vevni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há- 645

zak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 261. szám.

Láb- és közzizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék és használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyógyfokér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utólsó igen kellemes. Ára egy porcelán-szelencének 80 fillér.

Fentl szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Magyoháza szemben.)